Эхэ, hайхан нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД УНЭН

1921 оной декабриин 21-hээ гарана

Олонхитын-политическэ газетэ

1991 ИЮНЬ 7 ПЯТНИЦА № 112 (18235). сэн 6 мүн.

РСФСР-эй Президентын

hунгалтые угтуулан

ШХЭЛТЭЙ ХҮН

...эй Президентдэ кандидаржүүлэгдэhэн зуурхоhоо Николай Ивановичовой түлөө дуугаа ...ниинги гэр булэ СССР-эй Министрнүүдэй Түрүүлэгшэ байр...ониие иимэ дорвоо байдалда оруулаа ...ониие эзмэлhэн хүрүү хэлэнэ. Эгээн түрүүлэгшэ ...ниин ЦК-гай Политбюроо...аань СССР-эй Верховет Рыжковой олон ...дые саг соонь дэмжэ...ониие иимэ тулюур ...оруулалсаа гээшэ. ...ехэ хүтэлбэрилэгшын ...дые дэмжэнгүй, шуу...нэй бүрүү hүрэхэдэ, ...ь үбдэнгүй байхын ...бшуу. Тэрэ ехэ ха...най, hэшхэлтэй хүн ...наб.

Н. И. Рыжков орон дотор тохёолдоhон бодото байдалые зүбөөр сагнэжэ, хүн зондо сэхэ руунь хэлэнэ, дүүргэдэмээр бэшэ найдуулганүүдые үгэнэгүй. Тиимэhээ Президент болоходоо, зүб хэмжээнүүдые абажа, арад зоной hуудал hайжаруулхын түлөө ролдохо гээд этигэнэб. Тэрэнэй үшөө нэгэ шэнжьень hайшаанаб, энэмнай юуб гэбэл, хүндэ сагай болоходо, Ельциндэл адли, партиhаа зугадажа гажаагүй. Би 1969 оноо хойшо партиин гэшүүнби. Энэ үе соо элдэб коммунистнуудые харагдаа. Гүрэниие партиин толгойлжо байха сагта тэрээндэ адли хүнүүд коммунист болоожо, зоной дүра гутаагаа. Партиhаа юумэ абахаяа болиходоо, «демократ» болоожо, саашдаа амар hуухада бэлэн ха юм.

Л. МОШКИНА,
«Туяана» нэгэдэлэй диспетчер.

...Э ҮГЭhЭНИИНЬ hАЙШААНАБ

...льцин Россин Верховной Советдэй Түрүүлэгшэ ...дөө хүн зоной ажа...ийжаруулхын тула ба...юумэ хээ гэхэ байнаб. ...үгэдэндэ мэдээжэ. ...ай эрлижээтэ амаралта ...ай болотор hунаагаа. ...лангаяа hайшаалтай. ...редприятида 18 үдэр худэлмэрилэгшэд ...н. Тэдэнэр бултадаа ...онэрнүүд болоно. Ур...аа удаан амархадаа, ...ибадаа hайжаруулха, ...дое горитой анхарал ...а зэргэтэй бишуу. ...приятинуудта бэеэ даа...ллхэ эрхэ үгэhэниинь ...гай. Тиин хүнүүд үрэ бүтээсэтэйгээр худэлжэ, ехэ салин хүлhэ абаха гэжэ ороолдоно. Халаанай туршада хүдэлжэ, даабариие үлүүлээд, зарим зон үшөө үлөөд ажаллана. Тиигэжэ урданайхиhаа hураггүй ехэ салин абана. Анхан иимэ байгаагүй ха юм. Хэр даабаряа дүүргээшье hаа, дунда зэргын салин хүлhэ абаад байгаа бшуу. Хэhэн ажалайнгаа зэргээр салин абахада, урматай байна. Тиимэhээ июниин 12-ой үдэр Ельцинэй түлөө дуугаа үгэхэ гэжэ шийдээб. Иимэл хүн манда хэрэгтэй.

Н. ДАВЫДЕНКО,
«Туяана» нэгэдэлэй оёдолшон.

...ХОЁРhОО НЭГЫЕНЬ ШЭЛЭХЭБ

...штатнабэшэ корреспондент А. ФАРФУТДИНОВ ...ин районой туршалгаанай «Байгал» ажахын ...ай Н. И. ШОЛЕНТОЙ ...лэ, hанамжыень бэ...hаhан байна. Николай ...ай хоёрое дурадхая: ...оhоо дээгүүр тушаал...үүмжэлжэ, тэдэнтэй ...ээндэ орохо эон ...аардаг. Илангаяа по...ой асуудалаар... Энэ ...льцин хойшоо харал...эгэтэй хүн. Дутуу дун...а оноожо заахадаашье, ...ын эрид хубилалта...дурадхахадаашье, тэ...одорхойгоор хэлэдэг

Мүнөө худөөгэй hуурин зон гол түлэб Н. И. Рыжковой түлөө дуугаа үгэхые зэhэнхэй. Өөhэдөө мэдэг лэ даа. Хүн бүхэнэй өөрынь хэрэг ха юм.

М. С. Горбачев бүхы дээрээ зүб политика ябуулна гээд тэмдэглэмээр. Гэбэшье демократиhаа бэшэ, харин засагай дээдын зургаануудта гурим журам тогтоолгоhоо эхилхэ байгаа. Хажуугаарнь гүйсэдхэлгын ба хуули сахилгын засагуудые хубилгаха шухала.

Дээрэ дурсагдаhан хоёр кандидадhаа бэшыень hайн мэдэхэгүйб, тиимэhээл эдэ хоёр соohоо нэгыень шэлэхэб.

...ХЭ ХУТЭЛБЭРИЛЭГШЭ

...н 12-ой удэр Борис ...ч Ельцинэй түлөө ...эхэб. Тэрэнэй хүтэл...г РСФСР-эй Верховно ...эрhэн жэл соо арад ...а туhатай олон юумэ ...ана.

...е республика, об...олон предприятинуудаагаад худэлхэ эрхэ ...ь hайшаалтай. Иимэ ...алда предприятинуудаг ашаг олзотойгоор ажаллахаяа оролдоно. Тиигэжэ худэлмэришэдэй салин хүлhэ дээшэлүүлжэ, социальна байдалыень зарим тэдыгээршье hаань hайжаруулна бшуу. Б. Н. Ельцин бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ гээд hананаб.

З. ВАСИЛЬЕВА,
нарин сэмбын комбинадай экономист.

Ленинградай нангин нэрые аршалан хамгаалая!

Советскэ Союзай Коммунис партиин Түбэй Хиналтын комиссиин президиумэй МЭДҮҮЛГЭ

Ленинград хотын нэрые Санкт-Петербург болгожо hэлгэхэ тухай референдумые июниин 12-то үнэргэхөөр Лензовет болзорлоhон байна.

Олон үеын совет хүн зондо, коммунистнуудта Ленинград хото юрэл географическа нэрэ бэшэ. Энэмнай хубисхалай hүлдэ, дэлхэй дээрэ түрүүшын социалис гүрэниие байгуулха хэрэг эхилhэн хүниие хүндэлhэнэй тэмдэг мүн. Уйдхар гашуудалта блокадыи 900 үдэрэй болон hүниин туршада Ленинград хото, тэндэ ажаhуудаг хүн зон эрэлхэг зоригоороо бүхы дэлхэйе гайхуулаа hэн.

Мүнөөшье Ленинград хото хадаа hаруул hайхан болон үйдхар гашуудалта хуудаhануудтай манай амиды түүхэ, манай үбшэн ба эдигэл найдал болоно бшуу. Дайнда унаhан ба амиды ябаhан хүнүүдэй түрэл хото гээшэ. Энэ хото бүхы ороноймнай, бүхы совет арадай хото гээшэ.

Коммунистнуудай, политическэ элдэб хараа бодолтой, элдэб hаhанай, элдэб үндэhэ яhанай хүнүүдэй олон тоото хандалганууд эдэ үдэрнүүдтэ партиин түбэй зургаануудта, олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ ороно. Манай түүхын совет хаhые зураага хаяха, Ленинэй нэрые бузарлаха гэhэн hэдэлгэ гаргажа байгаа хүнүүдтэ тэдэ дураа гутана бшуу.

Совет хэдэн миллион хүн зоной hанал бодолые тоонгүй байха эрхэ хэндэшье олгогдоогүй. Эгээл эдэ олон зоной дураар СССР-эй Соведүүдэй II съезд Нева мүрэн дээрэхи хотодо Ленинэй нэрэ олгоhон юм.

Ленинград хотын нэрые hэлгэхэ тушаа политическэ аашануудые гаргагшад обществын нэгэдэжэ эхилhэн хүдэлөөе буруу hүргөөхэ, арад зониие эгээн шухала асуудалнуудhаа холодуулха гэhэн зорилготой байна.

Ленинград хотын нэрые hэлгэхэ гэhэн хэндэшье хэрэггүй хэрэг эмхидхэгшэдтэ эрид шидэжгеэр эсэргүүсэе гээд бидэ коммунистнуудые, үнэн сэхэ бүхы хүнүүдые уряалнабди.

СССР-эй болон РСФСР-эй Верховно Соведүүд, мүн ороной Президент энэ талаар hанал бодолоо хэлэхэ бээ гэжэ найданабди.

Ленинградые Санкт-Петербург гэжэ нэрлэхэ асуудалаар референдум үнэргэхэ гэhэн шидхэбэри Ленсоведэй абаhан тухай дуулахадаа, ехэ гайхаа, дураа гутаа бэлэйб. Ленсоведэй мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй энэ шидхэбэри хадаа совет үеын түүхые дорожолhон ябадал болоно.

ТҮҮХЫЕ ДОРОМЖОЛhОН ЯБУУЛГА

hүүлэй үедэ орон доторнай үйлсэнүүдэй, хотонуудай нэрые hэлгэхэ ушар олошороо. Нэрэ hэлгэхэ гэжэ шуяа татахын орондо түс хотын байра байдалые hайжаруулгада, болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ зорюулагдаhан тодорхой хэмжээнүүдые абахаяа яанаб?! «Лонинград» гэhэн нэрые «Санкт-Петербург» болгохын тула бүхыдөө 140 миллион шахуу мүнгэн гаргашалагдаха юм гэлсэнэ. Элдэб саарhа гуурhа hэлгэжэ, ехэ мүнгэ гаргашалхын орондо Россин эгээн үзэсхэлэнтэ hайхан хотонуудай нэгэн болохо Ленинградай түүхэтэ байшангуудые, архитектурна ансамбльнуудые шэнэлэлгэдэ, заhабарилгада энэ мүнгые шэглүүлхэдэ яахаб?

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ совет арад 29 hарын туршада, 1941 оной июльhээ 1944 оной августа хүрэтэр Ленинградай түлөө немец булимтарагшадтай тулалдаа. Ленинградай хүн зон 900 үдэрэй блокадые тэсэн гараа. Энээн тушаа, мүн «Ами hаhанай харгы» тухай дайнай ба ажалай олон миллион ветерануд хэзээдэшье мартахагүй. Тиимэhээ ветерануд, совет үеын түүхые хүндэлдэг хүнүүд Ленинград хотодо ондоо нэрэ үгэхэ hэдэлгэнүүдые буруушаахал ёohooрoo буруушаана. Дүрбэн орденто герой-хотын нэрэ хүндые хамгаалхые уряалhан Ленинградай коммунистнуудай хандалгые, манай рескомой бюрогой мэдүүлгые дэмжэнэб.

Ш. КИТАСОВ,
юрист.

КПСС-эй ЦК-гай Секретариадай МЭДҮҮЛГЭ

50 жэлэй саада тээ Россин гүрэнэй hүлдэ тэмдэг ба социалис революциин үлгы болодог Ленинград хадаа тэрэниие газар дэлхэй дээрэhээ үндэhөөрнь үгы хэхэ hанаатай фашис булимтарагшадай сагаалса болоо hэн. Манай арад дуулдаагүй ехэ гээлтэ хоролтодо орожо, эгууехэ хотые аршалан хамгаалhан гээшэ. Ленинградтаажаhуугшадай хахад шахуу хубинь энэ тэмсэлдэ ами hаhаяа үгэжэ, дайсан хотодо орожо шадаагүй hэн. Фашис булимтарагшадай түсэбүүдые буруу hүргэлгэдэ Ленинградые баатарлигаар хамгаалга айхабтар ехэ удха шанартай байгаа. Тэдэ гашуудалта жэлнүүдтэ Ленинградай нэрэ бүхы дэлхэйн хүнүүдтэ шэн зоригой hүлдэ тэмдэг шэнгеэр эдэлдэг hэн. Хүн түрэлтэн энэ баатаршалгыень ёhотоор хүндэлдэг, хожомоошье хүндэлхэ.

Манай түүхын совет үеын жэлнүүдые мартуулхаяа hанагшад Нева дээрэхи агууехэ хотын нэрэдэ мүнөөшье добтолно. Хотые Ленинэй нэрээр нэрлүүлхэгүйн тула тэдэнэр июниин 12-то референдум хараалханхай.

Энэ ябуулга эмхидхэгшэдэй алхамууд обществын хүн зоной hанаае зобооно. Гүрэнэй засагай зургаануудта, партийна комитедүүдтэ, олониитэй мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ олон тоото хандалганууд ороно. Энэ бузар муухай hэдэлгэ бэелүулхэгүй гэhэн эрилтэ табигдана. Ленинградай алдарта нэрэ, тэрээнтэй холбоотой манай хүшэр хүндэ түүхын бүхы юумэн олон үндэhэ яhатанай ССР Союзай бүхы ерадуудта хабаатай. 1924 оной январиин 26-да СССР-эй Соведүүдэй хоёрдохи съездээр энэ нэрэ олгогдоhон гээшэ. Петроградай фабрика болон заводуудай худэлмэришэдэй тогтоолоор дэмжэгдэhэн худэлмэришэдэй, тарэашадай ба улаан армеецүүдэй депутадуудай Петроградска Советэй гуйлтые съезд дүүргэhэн гээшэ. Тиимэhээ бүхы совет арадтай зүбшэнгүйгөөр агууехэ хотын нэрые ондоо болгохо тухай асуудал шидхэхэ гээшэ нютаг оронойнгоо хүнүүдые хүндэлхэгүй, тэдэнэй hанамжые хэрэгсээхэгүй ябадал болоно.

Энэ ябуулгань политическэ шэнжэтэй, тэрэнь обществын байдалые тогтонижоруулна, эрхэтэдые эбтэй болгоно бэшэ, харин хёмороо зуришэлдөөнэй цэнэ гуламта байгуулна.

Түүхые ба мүнөөнэй байдалые хүндэлхэгүй, бидэнэй урда тээ энэ газар дээрэ ажаhуйhан хүнүүдэй дурасхаалые, мүн мүнөө үеын хүнүүдые хүндэлхэгүй энэ ябадалые буруушааха гэжэ манай ороной эрхэтэн бүхэнэй, нэн түрүүн Ленинградайхидай уялга болоно.

Алдарта Ленинградай, баатар сэрэгшэ ба ажалша хотын нэрые дорожолуулхагүйе КПСС-эй ЦК-гай Секретариат уряална.

ЗАЛУУШУУЛ НЭГЭ hАНАМЖАТАЙ

Драматическа артист болохо хуби заяатай залуу 14 хүн түрэл Буряад нютагhаа аяар холын Ленинград ошожо, тэндэ hураха золтой байгаабди. Бидэнhээ аха артистнуудай хөёр бүлэг эндэ hуража гараад, олондо мэдээжэ, бэлигтэй артистнууд мүнөө болонхой байна бшуу. Нэгэдэхи Петр хаанай байгуулhан хотодо hуража, артистын хүнгэн бэшэ мэргэжэлтэй танилсаха арга бидэндэ олгогдоо ха юм. Алдар суута Петр хаанай зарлигаар баригдаhан дурасхаалта байшангууд, hүмэнүүд, ордонууд Ленинград хотые шэмэглодэг, холоhоо ерэhэн айлшадай дура сэдьхэлые буляадаг байна гэжэ тэмдэглэхэ дүүрэн эрхэтэйбди. Ленинград хотодо hураhан эдэ жэлнүүдтэ түүхын олон музейнүүдтэ, тодорхойлбол, Эрмитажай залнууд соо дэлгээгдэhэн hонин-hонин зүйлнүүдтэй танилсажа, гайхамшагта ударидагша, ухаатай сэсэн, түрүү үзэл бодолтой Петр хаанай ажабайдал, ажал ябуулга тухай мэдэхэ боложо, гүрэн түрынгоо, түрэл хотынгоо хүгжэн hалбаралгада тон ехэ габьяатай хүн гэжэ ойлгоо hэмди.

Тиигээд мүнөө олон зоной арсалдан, Ленинград хотые тэрэ зандань үлөөхэмнай гу, али Санкт-Петербург болгохомнай гү гэжэ хэлсэжэ байхада, бидэ, залуушуул, нэгэ иимэ hанамжатайбди: нэгэдэхи Петр хаанай аша габьяае, хүсэл ороолдолые, түүхэдэ үлөөhэн үүргые мүнхэлэн, Санкт-Петербург гэhэн нэрыень бусааха. Юуб гэхэдэ, Петр хаанай ажал ябуулга, аша туhатай үйлэ хэрэгүүд энэ хотын хүгжэн hалбаралгатай нягта холбоотой бшуу.

Мүнөө бидэ булта яhала hайн театртаа ажаллажа байнабди. Намтай суг hураhан Эрдэни Жалцанов, Жаргал Гармажапов («Үнгэтэ юртэмсэ» гэжэ зүжэгтэ), мүн тиихэдэ Саяана Цыдылова («Дамдин лама» гэжэ зүжэгтэ) гэгшэд рольнуудаа hайнаар наадажа, харагшадай болон шүүмжэлэгшэдэй үндэр сэгнэлтэдэ хүртэhэн байна. Тэрэшэлэн театрта эмхидхэгдэhэн концерт-нааданудта, фестивальнуудта эдэбхитэйгээр хабааданабди, дуу, хатар гүйсэдхэнэбди. Бэлиг шадабариимнай хүгжэлтэдэ, ургалтада нэн түрүүн Ленинград хотымнай театральна тусхай hуралсал нүлөөлөө, аша туhа хүргөө, зохёохы ажалдамнай ольhо нэмээ гэхэ байнаб. Энэ хотые нэгэдэхи Петр байгуулаа гэжэ мартаха ёhогүйбди, тиимэhээ тэрэнэй нэрэ мүнхэрхэ ёhотой. Тиигээдшье энэ хотын түүхэ, ажабайдал ургэлжэлhөөр байна бшуу.

С. БАНЗАРАКЦАЕВА,
Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрай артистка.

РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Хүн зониие социальна талаар хамгаалха зорилгоор, мүн СССР-эй Министрнүүдэй кабинедэй 1991 оной майн 19-нэй 251-дэхи номерой Тогтоолтой зохилдуулагдан, худалдагдаhан үдэр бүриин хэрэглэмжын эд барааньда ба хүн зондо үзүүлэгдэhэн хангалгада тохогдодог налог болюулагдаба гээд РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдээсэлэй таhаг мэдээсэбэ:

1. Кофи ба кофиин унданууд.
2. Пивэ.
3. Полимернэ (резинэ) ба дарамал гутал.
4. Трикотаж ба оёмол дотор хубсаhан, тэрэ тоодо унтариин ба столовын бельё.
5. Оймhо ба носки.
6. Трикотаж баарья ба hабар бээлэйнүүд.
7. Эдиршүүлэй ба хүүгэдэй велосипедүүд, спортроллернууд, самокадууд, хүүгэдэй автомобильнууд ба педальтай тракторнууд, манежнууд ба хүүгэдэй колясканууд.
8. Хүүгэдэй фильмоскопууд ба фотокино эд бараан.
9. Полиэтилен сүүмхэнүүд ба пакедүүд.
10. Тоо абадаг зүйлнүүд ба гэрэлтүүлдэг лаампанууд.
11. Санитарно-ариг сэбэрэй саарhан, вазелин, саарhан салфеткэнүүд.
12. Хүн зондо худалдагдадаг керосин, пеэшэнэй түлишэ ба түлеэ, нүүрhэн ба нүүрhэнэй брикедүүд, торф ба торфын брикедүүд, газ.
13. Хүн зондо үзүүлэгдэдэг телеграфна, телефонно, почтово, хэлхеэ холбооной хангалта (газетэ, журналнуудые худалдалга, захил абалга, почтын түлбэриин тэмдэгүүдые худалдалга).

СОВЕТ ПРЕЗИДЕНТ НОРВЕГИДЭ

ОСЛО. (ТАСС). СССР-эй Президент, 1990 оной Эб найрамдалай Нобелевско шангай лауреат М. С. Горбачев июниин 5-да албаная хэрэгээр Норвегиин ниислэл ерээ. Заншалта гуримаар Нобелевско лекци уншалга тэрэнэй гол зорилго болоно.

СССР-эй ба Норвегиин Гүрэнэй тугуудаар гоёогдоhон уласхоорондын Форнебю аэропортдо совет хүтэлбэрилэгшые ба тэрэнэй hамгые Норвегиин Премьер-министр Гру Харлем Брундтланд, Норвегиин Нобелевско комитедэй түрүүлэгшэ Франсис Сейерстед, Норвегиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Турвалд Столтенберг гэгшэд угтаhан байгаа.

СССР-hээ Норвегидэ байдаг элшэн сайд А. Ф. Тищенко угтагшадай дунда байлсаба.

Норвегиин Оборонын министерствын штабай оркестр хөёр ороной Гүрэнэй гимннүүдые гүйсэдхэбэ.

Норвегиин Нобелевско комитедэй түрүүлэгшэ Франсис Сейерстед, Норвегиин Премьер-министр Гру Харлем Брундтланд гэгшэд ехэ айлшаная амаршалаа. Танай ерэлгэтнай манай орондо дабхар баяртай үйлэ хэрэг болоно. 1990 оной Эб найрамдалай Нобелевско шангай лауреат ба манай хүршэ ороной—Советскэ Союзай гүрэнэй хүтэлбэрилэгшые бидэ уттажа байнабди, гэжэ Премьер-министр хэлэбэ.

Удаань М. С. Горбачев хариоугай үгэ хэлэhэн байгаа.

Энээгээр үзүлэлгын баяр ёhолол түгэсэжэ, машинанууд Осло тээшэ шэглэн шуумайна. Программын ёhоор М. С. Горбачев Норвегиин Нобелевско институтда орожо, ажал ябуулгатайнь танилсаа. Норвегиин Нобелевско комитедэй гэшүүдтэй ойро зуура хөөрэлдөөд, совет айлшан ниислэлэй ратушада ерэбэ.

Уулзалгада хабаадахаар уригдаhан мянга гаран хүнүүд актова залда сугларанхай байба. Сугларагшад хүл дээрээ бодожо, альга ташалгаар Эб найрамдалай Нобелевско шангай лауреадыо амаршалаа. Совет мэдээжэ скрипач Виктор Третьяковой гүйсэдхэhэн Чайковскийн «Аялга» зал соо зэдэлнэ.

Ратушадахи уулзалгые Франсис Сейерстед нээжэ, үгэ хэлээ. Удаань тус шангые бии болгоhон Альфред Нобелийн дүрсэтэй трибунада СССР-эй Президент гаража, үгэ хэлэhэн байна.

Удаань М. С. Горбачев Норвегиин Премьер-министр Г. Харлем Брундтландтай уулзажа хөөрэлдэбэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй

Түрүүлэгшын захиралта

ХОЙТО-ОСЕТИИН БА ЧЕЧЕНО-ИНГУШЕТИИН РАЙОНУУДТА ХУУЛИ ГУРИМ БЭХИЖҮҮЛХЭ ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

Нацинууд хоорондын хёмороо зуришэлдөөнүүдые саашдань hүжэрөөлгэхэгүй, Хойто-Кавказда ажаhуудаг эрхэтэдэй аюулгүй байдалые хангаха зорилгоор нигэжэ **тогтоохомни:**

1. РСФСР-эй Конституциин гол зүйлнүүдтэй зохилдуулан, «Хардалга гүрдэлгэдэ ороhон арадуудай хэрэгүүдые сагаарруулха тухай» РСФСР-эй Хуулиин ба «РСФСР-эй Арадай депутадуудай дүрбэдэхи съездэдэ Хойто-Осетиин ССР-эй Верховно Соведэй Хандалга тухай» Арадай депутадуудай дүрбэдэхи съездын тогтоолой дүримүүдые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ талаар хойшолуулашагүй хэмжээнүүдые РСФСР-эй гүрэнэй засагай ба хүтэлбэриин бүхы зургаанууд абаха.

2. Хойто-Осетиин ба Чечено-Ингушетиин зарим районуудта, тэрэ тоодо Троицкая станицада хүсэ хэрэглэhэн ябуулгануудай баримтануудые hарын болзорто шалгажа мүрдэхэ гээд РСФСР-эй Генеральна прокурор В. Г. Степанковто даалгаха.

3. Хойто-Осетидэ ба Чечено-Ингушетидэ хёмороо зуришэлдөөнэй болоhон районуудта аюулгүй байдал ба хуули гурим хангаха, саг үргэлжэ ажаhуудаг газартань эрхэтэдые бусаахынь тула шухала эрхэ нүхэсэлнүүдые байгуулхэ талаар хэмжээнүүдые дары түргөөр абахыень РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. С. Силаов РСФСР-эй МВД-дэ даалгаха.

4. РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет хохидогшодто үзүүлэгдэhэн материальна хохидолые хүсэлдүүлхэ талаар дурадхалнуудые hарын болзорто хараалха.

5. Республиканууд хоорондын харилсаануудай, регионально политикын ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар РСФСР-эй Верховно Соведэй комитедтэй хамта РСФСР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ Р. Г. Абдулатипов Хойто-Кавказда болоhон үйлэ хэрэгүүдые шалгаха депутадуудай комисси бүридхэхэ, 1991 оной июниин 10 болотор РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани дээрэ хэhэн хүдэлмэриингөө дүнгүүд тухай мэдээсэхэ.

6. РСФСР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ Р. Г. Абдулатипов 1991 оной июниин 10 болотор Россин хасагуудай асуудалнуудаар комисси бүридхэхэ, хасагуудай холбоонhоо бүлэг түлөөлэгшэдые тэрэнэй бүридэлдэ оруулха.

7. Бүхы үндэhэ яhанай хүн зоной ба этническэ бүлэгүүдэй, мүн тэрэшэлэн хасагуудай нэрэ хүндые, ами hаhые ба элүүр энхые хамгаалха, саг үргэлжэ ажаhуудаг нютагуудтаа бусалгыень хангаха талаар хэмжээнүүдые Чечено-Ингушай ба Хойто-Осетиин республикануудай Верховно Соведүүдэй Түрүүлэгшэнэр абаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ Б. Н. ЕЛЬЦИН.

1991 оной июниин 3.

«ИГОРЬ ТАЙЖЫН» ОРОНДО

...ой үдэшэ А. Боро...Игорь тайжа» гэжэ ...агнахаа ерэhэн зон ...болохо гэжэ дуулахаа...үшээр урмаа таhаа. Юуб гэбэл, фестива...рграммаар хараалаг...Игорь тайжада» ма...мүшэдhөө» гадна, ...ай суута театрнуу...эй солотой артистнар ...байгаа ха юм. Яро...партиие дуулаха эхэ...снарай үбшэлhэнhөө ...концертээр hэлгэгдэ...гаа.

...е сугларhан зон ехэ...ө гэгэзэгүй гэхэдэ бо...ндэб гэхэдэ, концер...дэхи хубида «Игорь ...е олон зүйл дурад...байгаа. Үшөө hайн ...юун байгааб гэхэ...манда хүдэлжэ, оло...соносхол соо дурдагдаhан олон артистнууд ерэжэ хүшэ хүрөөдүй байhанаа одоошье сугларaа бшуу. Сергей Алексашкинhаа гадна, дуушан Долгорын Гантүмэр (МНР), Александр Правилов (Нижний Новгород), РСФСР-эй арадай артист Александр Дедик (Ленинград), Хавлаш (МНР), Март Костюк (Москвагай Ехэ театр), гэгшэд концертын нэгэдэхи хубида хабаадажа, өөhэдынгөө ураи бэлигые ялас гэтэр харуулаа. Мүн манай дуушан В. Бальжинимаев, Х. Уртнасан (МНР) гэгшэд эндэ дуулаба.

Концертын хөёрдохи хубида «Игорь тайжын» хоёрдохи үйлэ харуулагдаа. Манда танил болоhон РСФСР-эй арадай артист А. Пономаренко (Самара) «Игорь тайжын», РСФСР-эй арадай артист Михаил Дейнеко (Новосибирск) Кончак хаанай, РСФСР-эй габьяата артист Александр Ломоносов (Москва) Владимир Игоревичэй, дуушан Раиса Котова (Москва) Кончаковнагай, манай залуу дуушан Баатар Будаев Овгурай партинуудые дуулаба.

Владимир Рылов урда мэтэ сэдьхэлэй үндэр долгин дээрэ оркестрын наадые хүтэлбэрилжэ, хамагай хүлэсые харюулба.

Тэрэ үдэшэ зал соо hууhаи хэдэн нүхэдтэ манай корреспондент хэдэн асуудалтайгаар хандаhан байна.

— Хулисэгты, Танай нэрэ обог хэн бэ?

— Гаврилова Анна Егоровна. Турунтаевhаа «Игорь тайжые» шагнахаа зорюута ерэгэб. Тэрэнэй болюулгдаhые дуулахадаа, ехэшье үрмам таhараа hэн. Концерт харахаяа үлэhэндөө шаналгагүйб. Монгол дуушадай, Сергей Алексашкинай, Александр Правиловай, Кончак хаан болоhон Михаил Дейнекын хоолой hайхан байна.

Л. Л. Линховоиной эжы — Долгор Базаровна үдэшэ бүри энэ наадада ябана.

— Долгор Базаровна, энэ фестиваль тухай Танай hанамже ямар гэшэб?

— Гоёл байна даа. Хайшан гэхэб, оршолонто юртэмсэ иимэ хэ юм даа. Басаран мэндэ ябаал hаа, ябажа байхаар лэ hааб даа. Дурасхаалыень хүндэлжэ, хүгжэмэй иимэ hайхан hайндэр эмхидхэhэн хүнүүдтэ баярые хүргэхэhөө ондоо үгэ намда байхагүй.

Улаан-Удын педучилищиин багша Д. Д. Дамдинова үдэр бүри ябана. Дуунай дээдэ эрдэмтэй хүн хадаа алишье дуушакай дуулахые шүүмжэлхы шэхээр шагнажа hуухыень анхараад, хэдэн асуудал табибабди.

— Кончак хаан болоошо артистые ямараар сэгнэбэт?

— Михаил Иванович угаа hайхан бас хоолойтой байна. Ехэ hайн бэлэдхэлтэй, абяагаа зүбөөр гаргана. Гэбэшье, би айлшанаа муудахаа, гомдоохоо hанангүйб, Лхасаран Лодовичой энэ партида дуулахые шагнаhан золтойб. Удхэн hайхан бас хоолойтой, эгээл доогуур бэшэгдэhэн абяае ядабаригүйгөөр абажа шададаг байхаhаа гадна, аргагүй ехэ актёр байгаа. Тэрэниень дурасхаалай үдэшэ булта тэмдэглэнэ hэн. Манай айлшан энэ талаараа Лхасаран Линховоиние хүсэнэгүйл даа...

Л. Л. Линховоиной нэрэмжэтэ фестиваль зогсолтогүй үргэлжэлжэл байна. Мүнөөдэр М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекын конференц-зал соо «Буряад дуулалгын искусство—европейскэ hургуулиин үндэhэн дуунай ёhо заншалтай зохилдон тааралдаhан синтез» гэhэн темээр зохёохы ажалтанай конференци болохо.

Ц. ДОНДОГОЙ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: МНР-эй арадай артистнууд Хавлаш, Жамсранжав (дирижер) концертын үедэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

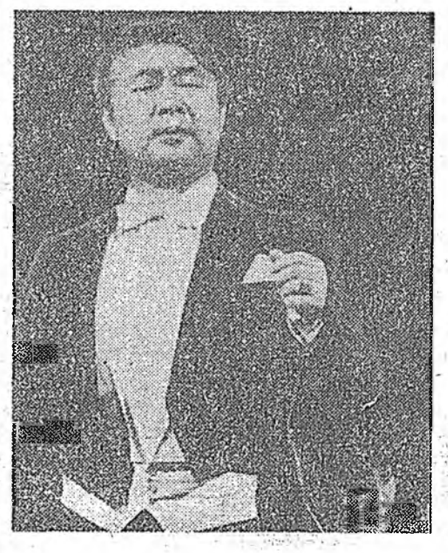

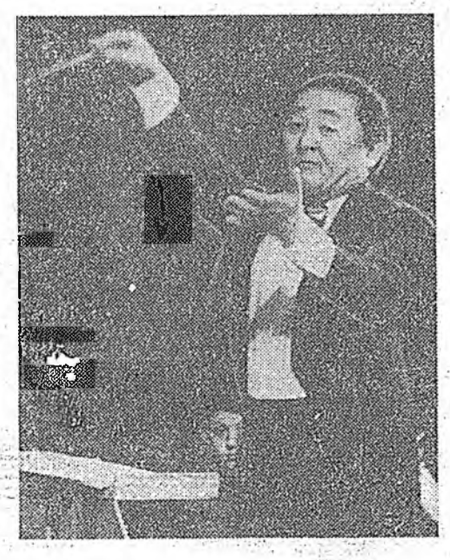

РСФСР-эй Президентын һунгалтые угтуулан

ҮНӘРИЛДӨӨ ҮҮСХЭГШӘ ХӘРЭГГҮЙ

Манай Буряад ороной Агууехэ Россин Федерациин бүридэлдэ ородог хадань РСФСР-эй Президентын үндэр түшаалда һунгагдаха хэдэн кандидадуудай дундаһаа тон бодомжотойгоор шэлэжэ һунгаха ёһотойбди. Энэ хадаа гансата шиидхэжэрхихээр хэрэг бэшэ. Имагтал Россин үргэн ехэ дэбисхэр дээрэ ажаһуудаг наһаа хүсэһэн. Бүхы хүн зон олоороо дүбшэн хэлсэжэ, Президентые һунгаха зэргэтэй байна гээшэбди. Россин, тэрэ тоодо Буряадай саашанхи хүби заяан гол түлэб манай хэһэн шэлэлгэнээ дулдыдаха бшуу.

Бидэнэр—«Буряад үнэн» газетэеэ үнинэй үншажа байдаг ажалай болон дайнай ветерануд—һаяхан РСФСР-эй арадай депутадуудай Хандалгые, хүдэлмэришэдэй һанамжануудые үншаад байхадаа, һунгалтын болоходо, Николай Иванович Рыжковой түлөө дуугаа үгэхэ гэһэн хүнүүдэй һанамжые дэмжэнэбди. Юуб гэхэдэ, Н. И. Рыжковые үнинэй һайса мэдэдэг болонхойбди. Экономистын мэргэжэлтэй хадаа холын бодолтой, гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, томоотой хүн гээшэ. Рыжков тухай хэншье муугаар хэлэдэггүй байна.

Николай Иванович Рыжков СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын тушаал эзэлжэ байхадаа, ороноо хүндэ хүшэр байдалһаа гаргахын тула аһан шадалаараа ороддоо, ухаан бодолоо, бэеынгээ элүүр энхые гамнангүй хүдэлөө. Холын хараатай хэдэн һайн үүсхэлнүүдыень дэмжэн бэелүүлээд байбал, мүнөөнэй иимэ хүшэр хүндэ, үгытэй байдал тогтохогүй һэн.

Бүри 1987 ондо тэрэ зарим эд бараанай, эдеэ хоолой сэнгүудые 30—40 процентээр дээшэлүүлэе гэжэ дурадхаа һэн. Энээниеень манай гүрэнэй бүсад хүтэлбэрилэгшэд эбтэйнь хүтэлбэрилэгшэд үндэр, саг соонь ойлгоогүй, дэмжээгүй.

Хэрбээ Н. И. Рыжков РСФСР-эй Президент болоо хадаа өөрынгөө ухаатай сэсэн бодолнуудые ажабайдалда нэбтэрүүлэн бэелүүлжэ, Россие хүндэ байдалһаа түргэн гаргажа шадаха гэжэ батаар этигэнэбди. СССР-эй Президент М. С. Горбачевтой, мүн союзна республикануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй үгэеэ ойлголсожо шадаха байха. Манайшье Буряад ороной хүтэлбэрилэгшэд тэрэниие һайса мэдэдэг, үгеэ ойлголсодог ха юм.

Харин Б. Н. Ельцинтэй Буряадаймнай хүтэлбэрилэгшэд, юрын зон уулзаашьегүй, һайса танихашьегүй ха. Тэрэ нэгэшье удаа манай Буряадта ерэгүй байна. Нухэр Ельцин мүнөө үедэ РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшээр хүдэлжэ байхадаа, мүртэй һайн юумэ бэелүүлнэгүй гэжэ хэлэхдээ, алдуу гаргахагүйбди. Ажабайдалнай үдэрһөө үдэртэ муудажал, дэлгүүрэй сэн нэмэжэл байна бшуу. Олон жэлэй туршада Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн ябаһан аад, имагтал Михаил Сергеевич Горбачевто үһэрин, партийна биледээ тушаһан хүн юу хэжэ бирахаб даа. Хэрбээ Ельцин Президент болоо һаа, Россие бүри хүндэ, үһэрилдөөтэй байдалда оруулхадаа магадгүй.

Имагтал мүнөө үедэ СССР гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, хүршэ республикануудтай, хариин гүрэнүүдтэй үгеэ һайса ойлголсожо шадаха, бэе бэеэ дэмжэлсэхэ Президент хэрэгтэй. Тиимэ хүн Николай Иванович Рыжков лэ байна. Һунгалтын үдэр тэрээндэ дуугаа үгэхыень ажалай болон дайнай ветерануудые, Буряад оронойнгоо бүхы хүн зониие уряалнабди.

Д-Н. ГУРЖАПОВ,
Р. ГАРМАЕВ,
ажалай ба дайнай ветерануд.

Захааминай район.

ЯҺАЛА БЭРХЭ ХҮН ДАА

РСФСР-эй Президентые һунгаха талаар бэлэдхэлэй хүдэлмэриин тон богони болзор соо хэгдэжэ байһан тула хэнэй илахань огто мэдэгдэнэгүй. Бүхы телевидени, радио, газетэнүүд ехэнхи анхаралаа Б. Н. Ельциндэ, Н. И. Рыжковто табина гэжэ тэмдэглэхээр, тэрэньшье гайхалтай бэшэ. Бүхы гүрэнэй хэрэгые эдэ хоёрой энэ хүрэтэр хүтэлжэ ерэһэниинь бултанда мэдээжэ. Тэдэнэй нэгэниинь 30 жэлэй туршада Коммунис партиин гэшүүн байжа, 20 жэлэй туршада партиин харюусалгата хүдэлмэридэ хүдэлбэшье, тушаалаа хүбаажа ядахадаа, Коммунис партидаа урбан ошоо. Энэ хүндэ Коммунис партиин зүгһөө тусхай хэмжээ абаагүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Мүнөө үедэ олон партинууд бии боложо, эдэнэй үгеэ ойлголсодоггүй болоһыень съезднүүд дээрэһээ эли. Иимэ партинууд олон болохо бүреэ үгеэ ойлголсожо шадахань бэрхэ болохол ха.

Союзна хэлсээ баталха тухай союзна 9 республикын үгеэ ойлголсожо, СССР гэжэ үгэһөө—«социалис» гэһэн үгыень «суверенитет» гэжэ үгөөр һэлгэхэ, РСФСР баһал бэеэ даанхай республика болохо ба бүсад асуудалнууд олоной һанаа зобооно.

Нүгөедэнь, тодорхойлбол, Н. И. Рыжков СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр хэдэн жэл соо хүдэлөөд, хүшэр байдалда оробобди, тэрэнһээ гараха арга зам бэлдэгдэжэ байна гээд лэ хэлээ һэн. Хүдэлжэ эхилһэн сагһаань хойшо олон тогтоолнууд абтаһан, һайшаагдаһан байбашье, тэдэнь дүүргэдэгүй. Үнэ сэн нэмээгдэхэ гэжэ зоной дунда элдэбын һэжэг түрүүлээ, гүрэн дотор байһан нягта холбоо барисаае һалгаагаа, хүдэлмэриин ашаг үрые бага болгоо.

Гүрэниие һалгаахада ехэ ухаан хэрэггүй, нэгэ алдуу хэбэл, дүүрэнэ гээшэ. Харин юумэ бүридхэхэ, заһаха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Арад зоной 95 процентын оролдоноб гэбэшье, юундэ иимэ хэсүү байдал манай СССР гүрэндэ тохёолдооб, энээнэй түлөө миниий харюусалга биил ха гэжэ тэрэ бодоногүй.

Залуу, эрдэмтэй, урагшаа һанаатай хүнүүдые Президентээр һунгаха хэрэгтэй. Буряад арадай «хүнэй саана—хүн, хулэгэй саана—унаган» гэһэн сэсэн мэргэн үгые һаная. Манай эндэ ерэһэн Президентдэ кандидат А. М. Тулеев, жэшээнь, яһала бэрхэ хүн ха гэжэ һанахаар байна. Тиимэнээ РСФСР-эй Президентээр А. М. Тулеевые шэлэн һунгахые дурадханаб.

С. БАХЛАЕВ,
тусхайта пенсионер.

Гол һанбариннай

ХОНИН АЖАЛ

ГОЛ ДАБААНАЙ ОРОЙДО

***Байгша ондо Зэдын районой Борьёогой совхозэдо 14.639 эхэ хонидһоонь хамта 15,6 мянган гаран хурьгад абтаад байна гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһоо дунда эргээр 110 шахуу түл абтаад, томо болгогдожо байна.**

*** Ахалагша хонишон Е. Д. Чупышевагай бригадынхид онсо шалгаржа, харууһалдаг һурэгэйнгөө зуун эхэ хонин бүриһоо 140 хурьга абанхай. Дүршэлтэй бэрхэ хонишод С. Б. Базаровай, С. С. Цыдыповэй даадаг бригаданууд энэ талаар тэдээнһээ сохэшье гээгдэнэгүй.**

*** Ажахын эхэ хонидые харууһалдаг 25 бригадын хахадһаа олонхинь зуун эхэ хонин бүриһоо 110-һаа дээшэ түл абажа шадаа.**

«Хэды дальбараа абаһанаа намар лэ тоолохо» гэжэ тахяа үсхэбэрилдэг зон хэлсэдэг ааб даа. Тэрээн шэнги хонишодшье баһал мүнөө хабарай үедэ тэды-еды хүрьга абаабди гэжэ ехэ һайрхажархиха дурагүй байдаг гэшэ. Тиимэнээ тэдэнээ бүрин бүтэнөөр хүхэ ногоон дээрэ гаргажа, эхэнүүдһээнь һалгаагаад байхадаа, одоол үрэ дүнгүүдээ аржыса гаргадаг, согсолдог ха юм. Оуб гэхэдэ, хонидой түл түрэсын абтажа дүүрээшье һаань, хабарай хагсуу, зунай эхинэйшье хуурай, малай эдихэ тэжээлэй хомор саг урдамнай байна бшуу.

Тиибэ ябашье үбэлэй шанга хүйтэн соогуур, хабарай эхин һараануудай харалган бэрхэтэй сагта хамаг хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлжэ, хонидойнгоо түл түрэсые абажа дүүргэһэн, гол дабаанайнгаа оройдо гараад байһан хонишодойнгоо ажалай зарим тэды дүнгүүд тухай дурдангүй үнгэрхын аргагүй.

Мүнөө май һарын эхеэр совхоздо бүхыдоо байһан 14.639 эхэ хонидһоо 15,8 мянга үлүүтэй хурьгад абтаад байна гэхэ гү, али нагэшье түл гарзалуулагдаагүй түлжүүлэгдэнэ. Зуун эхэ хонин бүриһоо дунда эргээр 110 шахуу хурьгад томо болгогдожо байна. Зарим бригадануудта хурьгалха хонид үшөөл об-тоб бии.

Дүршэлтэй хонишон Екатерина Доржиевна Чупышева Владимир Иванович нүхэртээ, мүн Борис Юндуновтэй хамта 596 эхэ хонидые харууһалдаг ом. Мүнөө бригадынхид тэдээнһээ 839 хурьгадые абаад, үхэл гарзагүйгөөр харууһалжа, зуун эхэ хонин бүриин 140 хурьга түлжүүлжэ, онсо шалгарба. Эндэ эхир хурьгад иланаяа олон.

Баһал олон жэлдэ хонин ажалда хүдэлжэ, жэл бүхэндэ шахуу эрхим үрэ дүнгүүдые туйладаг хонишод С. Б. Базаров, С. С. Цыдыпов, Г. Ц. Жамбалов, Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев болон бүсад байгша ондошье тус бүридөө зуун эхэ хонин бүриһөө 130, 128, 120 хурьгадые абанхай.

Эхэ хонидые харууһалдаг хонишодой 25 бригадын хахадһаа олонхинь зуун эхэ хонин бүриһөө 110-һаа дээшэ хурьга түлжүүлнэ.

Бүхы дээрээ баясамаар үрэ дүнгүүдэй туйлагдабашье, зоной хэлсэдэгээр, «Горхо хараагүй аад, гуталаа тайлажа болохогүй» гэһэн үгэ һанажа, урдамнай айхабтар харюусалгатай, хүшэр бэрхэтэй хаһа байна гэжэ хонишод һайн ойлгоно. Иланганяа энэ май һарамнай, июниин эхиншье бэрхэтэйхэн байхаар хүлеэгдэнэ. Энэ үедэ үбһэ тэжээл бага болодог, харин бэлшээридэшье хонидой эдихэ юумэн хоморшог байдаг ха юм даа. Хажуугаарнь энэ үедэ хагсуу хүйтэн байна бшуу.

Гэбэшье хонишоднай хүсэлэл ороддолгоёо улам шангадхан хүдэлжэ, бүхы арга боломжо, нөөсэнүүдэ элсүүлжэ, энэ хүшэр бэрхэтэй хаһые баһал бараг һайнаар дабаха, абтаһан хурьгадаа үхэл гарзада оруулангүй хүхэ ногоондо гаргажа шадаха бээ гэжэ һананабди.

Хоёрдохёор, үнгэрһэн жэлдэ сагай уларилай орёо бэрхэ байгаашье һаань, ажахыда малай эдихэ үбһэ тэжээл горитой бэлэдхэгдэжэ, бүхы дээрээ үбэлжэлгэ муу бэшээр дабагдаа, хонидой түлшье һайн абтаа гэжэ онсолон тэмдэглэмээр. Энээнэй ашаар хабарай хагсуу сагташье ааба шахуу мянган центнер үбһэтэй, горитойхон сенаж, силостэй, талха тарианайшье зүйлтэй байнабди. Ондоогоор хэлбэл, малай условно толгой бүхэндэ дунда эргээр 6—7 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй үбһэ хоол бии.

Нүгөө талаараа һүүлэй жэлнүүдтэ хонин ажалда эмхидхэлэй - экономическа шэнэ, түрүү онол аргануудай нэбтэрүүлэгдэһэнэй ашаар энэ һалбариин үрэ дүнгүүд бүхы дээрээ дээшэлээ, тогтонижороо, һайжараа гэжэ тэмдэглэхээр. Иланганяа хонишодой бригаданууд түрүүн ажахын тоосооной, хамтын подрядай гуримда, һүүлдэнь арендэ харилсаанда ороходоо али бүхы юумэндээ бодото эзэд ёһоор, хандадаг, гамтай нарин боложо, харюусалгашье нилээд дээшэлээ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Жэшээнь, эхэ хонидые харууһалдаг бригаданууд хурьгадые олоор абажа, тэдэнэйнгээ шэгнүүр ехээр нэмээһэнэй нооһо ехээр хайшалһанай али бүхы алмалта хэжэ, сэбэр олзо оруулһанайнгаа эргээр жэлэй һүүлдэ горитой мүнгэн нэмэлтэ түлөөһэндэ хони, хурьга олоор абана ха юм. Недондо бэрхэ хонишод Г. Л. Рабдаев, В. Б. Галсанов, Д. Г. Донеев болон бүсад жэлэй тоосоогоор тус бүридөө 15—20 мянга хүрэтэр түхэриг мүнгэ абаһан байна.

Түл абалгаяа түгэсхэжэ, түрүүшын дабаа гаталаад, эхэ хонидһоо хурьга олоор абаха гэһэн социалис уялгануудаа дүүргээд байхадаа, энээнээ алдахагүй, бултыень бүтэн бүриөөр томо болгохо бэрхэтэйхэн зорилго урдамнай байна. Совхозой хонишод, бүхы ажалшад хамтадаа хам орон оролдожо, энэ түйлалтаяа батадхаха, ерэхэ намар үндэр үрэ дүнгүүдтэй байха бээ гэжэ этигэгдэнэ. Энээнһээ ажахымнай экономико, зоноймнай социальна байдал сэхэ дулдыдаха ха юм.

М. СПАСОВ,
Зэдын районой Борьёогой совхозой директор.

Кабанскын районой Байгалай туршалга - үйлэдбэрнин ажахын һаалишадай дунда үндэр бүтээсэтэ ажалаараа Г. С. Портнягина шалгарна. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада тэрэ үнеэн бүриһоо жэл бүри 3000-һаа дээшэ килограмм һү һаам түйлана. Ажалдаа ехэ оролдосотой энэ эхэнэр һаалишанай баян дүй дүршэлтэй юм. Галина Семеновна республикын түрүү һаалишадай клубай найдамтай гэшүүн юм.

Недондо жэлдэ ажалдаа эрхим дүнгүудые түйлһан Г. Портнягина шэнэ жэлэй эхиннһээ мүн лэ түрүүшүүлэй эзрэгдэ жагсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. С. Портнягина.

Ц. Цыренжаповай фото.

ШУХАЛА ДОКУМЕНТ БАТАЛАГДАБА

Үнэрһэн долоон хоногой үүлшын үдэр палатануудай амтын заседани дээрэ депутадууд ССР Союзай болон республикануудай граждан үүлиин үндэһэн, һүүриие, баалан абаба. Энэнь хадаа, май ороние дэлгүүрэй харилаануудта шэлжэн, оролгын үхы хугасаае гуримшуулха ёһотой Хуулиин шухала документ болоно. Ухаалан зохёолгын, эхэ тухай хуулиин статья туда ехэ үгэ, буляалдаан боолон байгаа. Энэ талаар хо вариант дурадхагдаһан гэдэгээжэ. Нэгэдэхи вариант оор, ухаалан зохёолгын иимэ эрхэ олгогдохо Харин хоёрдохи ва ан ёһоор, иимэ ухаалан олго туршаа захил хэһэн, эдэниие, материально-техническэ талаар хангаһан предприятида ухаалан зохёолгын эрхэ эмжуулагдаха ёһотой. Гэхэтэй хамта манай орондо бүхы ухаалан зохёолгонуудай 80 процентнь предприятиуудта, эрдэм шэнжэлэлгын институдуудта, эрдэмэй түбүүдтэ бэелүүлэгдэдэг гээшэ. Ухаалан зохёолгонууд дээрэ ехэ коллективүүд хүдэлдэг, тиимэһээ ухаалан зохёолгын талаар бүхы эрхэнүүдые зарим хүнүүдтэ үгэхэ гээшэ буруу ааб даа.

Ухаалан зохёолгын авторнууд материальна талаар урмашуулагдаха эрхэтэй, энэнь зохихо хэлсээн соо харуулагдаха ёһотой гэжэ онсолон заагдаба. Зүбшэн хэлсэлгын үедэ олонхиин дуугаар хоёрдохи вариант дэмжэгдэжэ, парламентаар баталан абтаа.

ССР Союзай болон республикануудай граждан хуулиин үндэһэ һүүри, мүн энэ хуулиие хүсэндэнь оруулха тухай тогтоол баталагдаа.

(ТАСС).

ТҮРЭЛ ЗАВОДТОЁО ХАХАСАНА

Новосибирскын тэг дунда оршодог үнгэтэ металлнуудай завод үгы хэгдэхэ болоод байна. Тэрэнэй ханануудые, шалануудые задалжа, бутаргаха хэрэгтэй. Дайнай эхиндэ баригдаһан СССР-эй алта хайлуулдаг түрүүшын предприятиин намтар иигээд лэ дүүрэхэ юм.

Сибириин баян дайдаһаа ородог түүхэй эдээр сагаан ба шара алта, мүнгэ үйлэдбэрилдэг байһан түхеэрэлгэнүүд цехүүд ооһоо гаргагданхай. Байшан соохи бүсад түхеэрэлгэнүүдые бүгэдыень абажа задалаад, тэдээн соо хэдэн жэлэй туршада суглаһан сэнтэй алта ба мүнгэ абаха болоно.

Москваһаа эвөөжэ ерэһэнэйнгээ һүүлээр завод нэгэ техникумэй байра соо түбхинөө һэн. Тойроод байрын гэрнүүд баригдаа. Тиигэжэ байгаалиин ариг сэбэрэй талаар һайн нүлөө үзүүлдэггүй предприятиин хүби заяан түгэстөө хүрэһэн байна.

Предприятиин һайн харуултай ба онсо гуримтай байбашье, энэ үндэр хашаагай саана юу хэдэг байһыень Новосибирскдэ ажаһуушад мэдэжэл байгаа. Зэр зэбсэгтэй харуултай автомобильнуудай хашаагай үүдэндэ һубарин ерэхые хүнүүд харадаг бэлэй. Харин 500 хүнһөө бүридэһэн завод дэлхэйн иимэ шэглэлтэй томо предприятинуудай тоодо ородог байгаа гэжэ городойхид һаяхан лэ мэдэбэ.

— Хүдэлмэришэдөө ажалда оруулжа шадахагүйбди гэжэ айжа байгаабди. Теэд шадамар бэрхэ, һайн гуримтай манай хүдэлмэришэдые сндоо заводууд дуратайгаар абаха болоо, — гээд предприятиин директор В. Перфильев хэлэнэ. — Мэргэжэлээ һэлгэхэ дурагүй зарим хүдэлмэриш э д н а й «Атолл» ба «Драгметалл» гэһэн бага предприятинуудые эмхидхэн байгуулжа, Сибириин сэнтэй металлаар баян түүхэй эд суглуулжа, буйлуулха ажал эхилээ.

Хүшэр хүндэ эрхэ байдалда ашаг үрэтэй технологи нэбтэрүүлжэ, продукциин үндэр шанар хангажа шадаһан түрэл цехүүдһээ хүдэлмэришэд ба инженернүүд гаража ошоно. 50 жэлэй туршада предприятиин коллектив оронойнгоо валютна жасада ехэхэн хубита оруулһан байна. Мүнөө заводой бүлэг эрхим хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Президентын Указаар орден ба медальнуудаар шагнагдаа.

ТАСС-ай корр.

СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛХЭЭР ЗЭҺЭНХЭЙБДИ

Манай районой ажалшад үнгэрэгшэ жэлдэ хэр зэргэ илалта, амжалтануудые туйлаа гээшэб, ямар дутуу дундануудтай байгааб? Эдэ болон бусад асуудалнуудта харюу үгэхын тула районой промышленна, хүдөө ажахын предприятинууд болон нэгэдэлнүүдэй үнгэрэгшэ жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүд дээрэ тогтохо, тоонуудынь согсолхо шухала гэжэ һананаб.

Районой промышленна предприятинууд продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө 1990 ондо 89,2 процент дүүргэжэ, аяар 753 мянган түхэригэй продукци дутуу үйлэдбэрилөө. Бүхыдөө промышленна 6 предприяти тоологдодог байбашье, тэдэнэй олонхинь түсэбөө дүүргэбэгүй. Жэшээлхэдэ, Яруунын леспромхоз 1989 ондо продукци худалдаха түсэбөө 99,6 процент дүүргэһэн байбал, үнгэрэгшэ жэлдэ 70,8 процентдэ хүргөө. Тийхэдэ модо бэлэдхэхэ түсэбөө 49,3 процент дүүргэһэн байна. Предприятиин гарза гаргашань 213 мянган түхэриг болоо ха юм. Районоймнай эгээн томо предприяти юундэ, ямар шалтагаанаар иимэ бирагүй дүнгүүдые туйлаба гээшэб? Тус предприятида мүртэй бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ байгаагүй. Жэлэй туршада хэдэ хэдэн директор һэлгэгдээ, ажалай эмхидхэл муу байгаа, экономическа албанай хүдэлмэри ураг-шагүйдөө, гол үйлэдбэриһөө гадуур түшаал эзэлээд, мүнгэ хармаанлаад ябадаг хүнүүдынь олошороо.

Ажалай бүтээсэ дээшэлээгүй. Тиимэһээ салин хүлһэнэй хэмжээн ажалай бүтээсын ургалтаһаа түргэнөөр нэмэдэг байба.

Барилга тухай хэлэбэл, дүнгүүднай баһал бирагүй. Капитальна барилгада һомолгодоһон мүнгэнэй 93,2 процентнь ашаглагдаа һэн. Бурводстройн ПМК капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэнэй 83,2 процентые, Яруунын МПМК 57,2 процентые ашаглангүй үлэһэн байна.

Байрын гэрнүүд һүүлэй жэлнүүдтэ олоор баригдана, ашаглагдана гэхэ эрхэгүйбди. Жэшээлхэдэ, 1990 ондо байрын гэрнүүдые ашаглаха түсэб 87 процент дүүргэгдээ. Яруунын МПМК, РСУ болон Яруунын леспромхоз байрын гэрнүүдые бариха түсэбөө дүүргээгүй. Тодорхойлбол, Яруунын леспромхоз 1990 ондо хоёр—хоёр байратай 4 гэр бариха түсэбтэй аад, нэгыеньшье ашаглалгада оруулаагүй. Иимэ байдалай гол шалтагаанинь гэхэдэ, барилгын материалнууд — шифер, шэл, хараагуудые шахан таргалуулдаг гүүртэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдһөө нэгэ центнер мяха 184 түхэригөөр абадаг аад, тэрэл мяханай түлөө ажахы 271 түхэриг абана. Энээнһээ уламжалан арендэ коллективүүдые урмашуулгын нүхэсэл һалана, бэритэй хангалга 10 тэрэ дээшэлхэ гү, а мянган түхэригтэ х харааланабди.

Байгша ондо районо альна-экономическа хү түсэб ехэ гэжэ хэлэхэ но. Шухала зүйлэй бү

Манай районой ажалшад үнгэрэгшэ жэлдэ хэр зэргэ илалта, амжалтануудые туйлаа гээшэб, ямар дутуу дундануудтай байгааб? Эдэ болон бусад асуудалнуудта харюу үгэхын тула районой промышленна, хүдөө ажахын предприятинууд болон нэгэдэлнүүдэй үнгэрэгшэ жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүд дээрэ тогтохо, тоонуудынь согсолхо шухала гэжэ һананаб.

Районой промышленна предприятинууд продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө 1990 ондо 89,2 процент дүүргэжэ, аяар 753 мянган түхэригэй продукци дутуу үйлэдбэрилөө. Бүхыдөө промышленна 6 предприяти тоологдодог байбашье, тэдэнэй олонхинь түсэбөө дүүргэбэгүй. Жэшээлхэдэ, Яруунын леспромхоз 1989 ондо продукци худалдаха түсэбөө 99,6 процент дүүргэһэн байбал, үнгэрэгшэ жэлдэ 70,8 процентдэ хүргөө. Тийхэдэ модо бэлэдхэхэ түсэбөө 49,3 процент дүүргэһэн байна. Предприятиин гарза гаргашань 213 мянган түхэриг болоо ха юм. Районоймнай эгээн томо предприяти юундэ, ямар шалтагаанаар иимэ бирагүй дүнгүүдые туйлаба гээшэб? Тус предприятида мүртэй бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ байгаагүй. Жэлэй туршада хэдэ хэдэн директор һэлгэгдээ, ажалай эмхидхэл муу байгаа, экономическа албанай хүдэлмэри ураг-шагүйдөө, гол үйлэдбэриһөө гадуур түшаал эзэлээд, мүнгэ хармаанлаад ябадаг хүнүүдынь олошороо.

Ажалай бүтээсэ дээшэлээгүй. Тиимэһээ салин хүлһэнэй хэмжээн ажалай бүтээсын ургалтаһаа түргэнөөр нэмэдэг байба.

Барилга тухай хэлэбэл, дүнгүүднай баһал бирагүй. Капитальна барилгада һомолгодоһон мүнгэнэй 93,2 процентнь ашаглагдаа һэн. Бурводстройн ПМК капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэнэй 83,2 процентые, Яруунын МПМК 57,2 процентые ашаглангүй үлэһэн байна.

Байрын гэрнүүд һүүлэй жэлнүүдтэ олоор баригдана, ашаглагдана гэхэ эрхэгүйбди. Жэшээлхэдэ, 1990 ондо байрын гэрнүүдые ашаглаха түсэб 87 процент дүүргэгдээ. Яруунын МПМК, РСУ болон Яруунын леспромхоз байрын гэрнүүдые бариха түсэбөө дүүргээгүй. Тодорхойлбол, Яруунын леспромхоз 1990 ондо хоёр—хоёр байратай 4 гэр бариха түсэбтэй аад, нэгыеньшье ашаглалгада оруулаагүй. Иимэ байдалай гол шалтагаанинь гэхэдэ, барилгын материалнууд — шифер, шэл, хараагуудые шахан таргалуулдаг гүүртэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдһөө нэгэ центнер мяха 184 түхэригөөр абадаг аад, тэрэл мяханай түлөө ажахы 271 түхэриг абана. Энээнһээ уламжалан арендэ коллективүүдые урмашуулгын нүхэсэл һалана, эсэсэй дүнгүүдэй түлөө тэмсэл һуладана. Хуряангыгаар хэлэбэл, арендэ подряд һайнаар нэбтэрүүлэгдэгүй байна гэжэ хэлэхэ эрхэтэйбди.

Хүдөө ажахын продукци ехээр үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ хубиин хамһабариин ажахы, фермерэй болон таряашанай ажахы үргэнөөр хүргөөхэ хэрэгтэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ хүн зонһоо 829 тонно мяхан, 445 тонно һүн худалдагдажа абтаа. Гэбэшье сельскэ болон сомоной Соведүүд хүн зонһоо эдеэ хоолой продукци худалдажа абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын түлөө оролдолго гарганагүй. Энэ талаар жэшээ болохоор Соведшье бии. Тулдуунай сомоной Соведэй эдэбхээр Тулдуунай совхоз хүн зонһоо 119 тонно һү тушаажа абаһан байна. Гэхэ зуура Нарһатын сельскэ Совет гансал 40 тонно һү худалдажа абаа.

Зарим совхозууд болон сельскэ Соведүүд хубиин хамһабариин ажахынуудые хүргөөхын, хүн зондо үхэр малаа маныха, үбһэ сабшаха газар таһалжа үгэнэгүй. Иимэ байдалда хүн зонһоо ерэхэ жэлдэ продукци худалдажа абахабди гэжэ найдаха хэрэггүй гэжэ һанагдана.

Эд бараа, эдеэ хоол худалдаха, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха талаар түсэб урагшатайгаар дүүргэгдээ. Энэнь гол түлэб эд бараанай хомор болоһонһоо үндэһэтэй. Үнэхөөрөө худалдаа наймаае, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэри һайнаар эмхидхээбди гэжэ һанаха хэрэггүй ха.

Эд бараанай хомор болоһон үе сагта арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ тон ехэ удаа шанартай болоно. Гэхэ зуура манай районой ажахынууд, предприятинууд болон эмхинүүд эд бараа үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэдэггүй зандаа. Манай район республика соогоо энэ дүнгүүдээрээ 10-дахи һуури эзэлнэ.

Районой модо бэлэдхэдэг предприятинууд, райпотребсоюз, гэр байрын-коммунальна ажахы болон бусад эмхинүүд үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха асуудалда анхаралаа багаар хандуулна. Гэбэшье байгша ондо үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгын хэмжээе үнгэрэгшэ жэлэйхинээ 0.6 процентээр нэмээхэ гү, али 4 миллион 663 мянган түхэригтэ хүргэхэ, түлөө тэмсэл һуладана. Хуряангыгаар хэлэбэл, арендэ подряд һайнаар нэбтэрүүлэгдэгүй байна гэжэ хэлэхэ эрхэтэйбди.

Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ дутаалдана. 1990 ондо шэнэ 13 гэр ашаглагдаад, байгша ондо 38 гэр бодхоогдожо байнхай.

Район дотор социально-соёлой объектнүүдые барилгада горитой анхаралаа хандуулагдана. Хангир һуурында һүргуули - саад, Целиннэ тосхондо 50 һууритай ясли-сад, Үхэр һуурында 20 һууритай ясли, Үльдэргэдэ шэнэ амбулатори ашаглалгада оруулагдаа. Тиихэдэ Иисэнгэдэ дунда һүргуули, Гүндын участково больница, Мужыхын дунда һүргуулиин спортивна зал мүнөө дээрээ баригдажа дүүрэхэ дүтэлөө. Гадна нефтебаза, хонидой, тугалай, үхэр малай байрануud болон бусад үйлэдбэриин объектнүүд ашаглалгада оруулагдаһан юм.

Манай районой гол һалбари—хүдөө ажахын үйлэдбэрилгэшэ ааб даа. Тиимэнээ арадай депутадуудай районно Совет болон сельскэ, сомоной Соведүүд энэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулдаг байгаа. Агропромышленна нэгэдэл, колхоз, совхозууд, бэлэдхэлэй эмхинүүд яһала һайнаар ажаллаа. Гүрэндэ мяха тушааха түсэб 126 процент, һү — 108, нооһо — 100 процент дүүргэгдэжэ, 1989 оной-хидоо орходоо зарим тэды Ургалта түйлагдаа. Байгша оной түрүүшын кварталай ажалай дүнгүүд дунда эзэргын гэхэдэ болоно.

Ургаса таряан үнгэрэгшэ жэлдэ нилээд хуряагдаһан байна. Гектар талмай бүриһоо 1989 ондо 12,7 центнер ороо-һо таряан хуряагдаһан байбал, 1990 ондо 17 центнер хуряагдаа.

Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэдэ мүнөө арендэ гүрим үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Ургаса таряа үргуулдаг бригаданууд 61 процентнь, мал ажал үйлэдбэрилдэг бригаданууд 50 процентнь арендэ гуримаар ажалладаг болонхой. Гэхэтэй хамта арендэ подряд ажахынуудай финансын байдалые һайжаруулаагүй байнаар.

Арендэ подряд хүргөөлгэдэ дутагалнууд бии байнаер. Жэшээлхэдэ, ажахынууд арендаторнуудһаа нэгэ центнер һү 38 түхэригөөр худалдажа абадаг аад, тэрэнээ гүрэндэ 94 түхэригөөр худалдана. Хашадаһан хирпиисэ гэхэ мэтэ юумэн дуталдана. 1990 ондо шэнэ 13 гэр ашаглагдаад, байгша ондо 38 гэр бодхоогдожо байнхай.

Район дотор социально-соёлой объектнүүдые барилгада горитой анхаралаа хандуулагдана. Хангир һуурында һүргуули - саад, Целиннэ тосхондо 50 һууритай ясли-сад, Үхэр һуурында 20 һууритай ясли, Үльдэргэдэ шэнэ амбулатори ашаглалгада оруулагдаа. Тиихэдэ Иисэнгэдэ дунда һүргуули, Гүндын участково больница, Мужыхын дунда һүргуулиин спортивна зал мүнөө дээрээ баригдажа дүүрэхэ дүтэлөө. Гадна нефтебаза, хонидой, тугалай, үхэр малай байрануud болон бусад үйлэдбэриин объектнүүд ашаглалгада оруулагдаһан юм.

Манай районой гол һалбари—хүдөө ажахын үйлэдбэрилгэшэ ааб даа. Тиимэнээ арадай депутадуудай районно Совет болон сельскэ, сомоной Соведүүд энэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулдаг байгаа. Агропромышленна нэгэдэл, колхоз, совхозууд, бэлэдхэлэй эмхинүүд яһала һайнаар ажаллаа. Гүрэндэ мяха тушааха түсэб 126 процент, һү — 108, нооһо — 100 процент дүүргэгдэжэ, 1989 оной-хидоо орходоо зарим тэды Ургалта түйлагдаа. Байгша оной түрүүшын кварталай ажалай дүнгүүд дунда эзэргын гэхэдэ болоно.

Ургаса таряан үнгэрэгшэ жэлдэ нилээд хуряагдаһан байна. Гектар талмай бүриһоо 1989 ондо 12,7 центнер ороо-һо таряан хуряагдаһан байбал, 1990 ондо 17 центнер хуряагдаа.

Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэдэ мүнөө арендэ гүрим үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Ургаса таряа үргуулдаг бригаданууд 61 процентнь, мал ажал үйлэдбэрилдэг бригаданууд 50 процентнь арендэ гуримаар ажалладаг болонхой. Гэхэтэй хамта арендэ подряд ажахынуудай финансын байдалые һайжаруулаагүй байнаар.

Арендэ подряд хүргөөлгэдэ дутагалнууд бии байнаер. Жэшээлхэдэ, ажахынууд арендаторнуудһаа нэгэ центнер һү 38 түхэригөөр худалдажа абадаг аад, тэрэнээ гүрэндэ 94 түхэригөөр худалдана. Хашадаһан хирпиисэ г

ТО НЮТАГ УРЯАЛНАЛ

...нга... Эдэ...ий нэрэнүүд ...байха ёһо...ь һууринууд ...ах байна. ...ой 12 721 ...талмайтай ...шаглалгада ор...блэгдэнэ. Ти...объектнууд, ...ммунизм» ко...илгын механи...й. «Юбилейны...тальна котель...ааха гараж, Т...рагшадай баг...рнатада 320 ...ой саад гэхэ...д ашаглалга...м.

...ономикодо д...дэ арадай де...нүүд бүхы хүд...аруулха, эдэхэ, эдэбхи...потой. Сэхы...й районой ...үнгэрэгшэ ...наар худэлсе...рдагдаһан то...то дутагдалны...рино Совет ...й болон пос...эй худэлмэрэ...блрилэн уеда...эһэдээ оорыг...болохо байна...ой ёһоон ...талмайгаа ор...шаглалгада

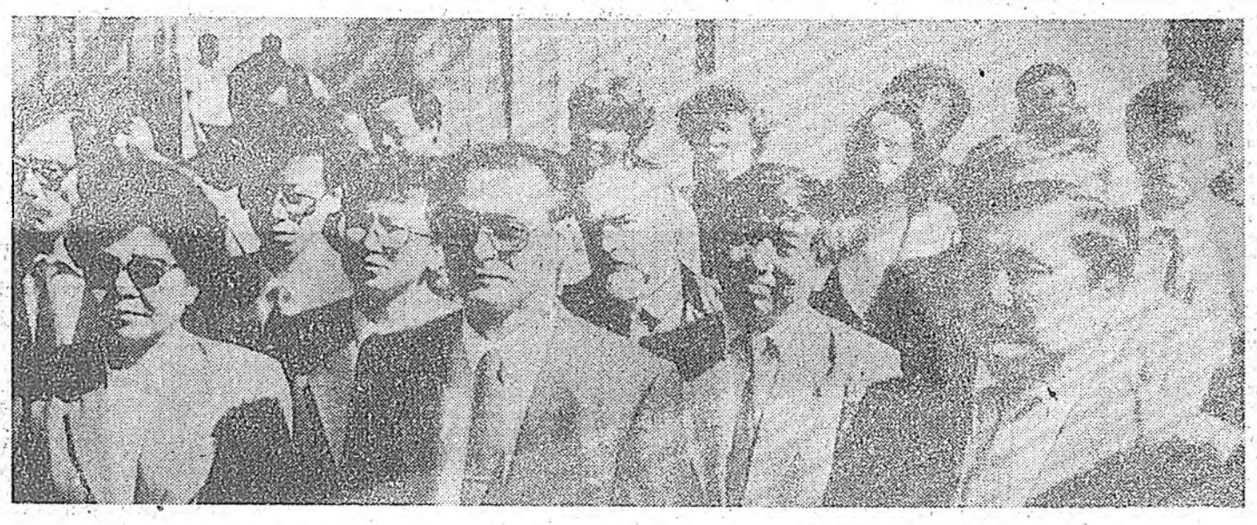

ХИТАД АРГА ХЭРЭГЛЭН...

Юрэдөөл, хүнэй ажабайдалда янза бүриин бэрхэшээл гасалангууд дайралдадаг гээшэ. Гэбэшье үбшэнһөө бэшэ бүхы бэрхэшээлнүүдые гаталмаар гэжэ һанагдана. Ямар нэгэ үбшэн хүрэбэл, хүнэй бэе доройтожо, юугээршье һонирхохэёо болишодог ха юм даа. Үбшэн хүнэй ажабайдал үндэһөөрөө хүбилдаг гээшэ. Эгээл тиимэһээ республикынгаа хүн зоной элүүрые хамгаалхын, али бүхы үбшэнһөө аргалхын тула горитой оролдолго гаргажа, һүүлэй үедэ шадаал һаа ашатай аргаламжа хэхэ талаар медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд ажалаа эдэбхижүүлээ.

Зүүн зүгэй эмшэлэлгын түбэй нэегдэһэнһээ хойшо тиимэ ехэ саг үнгэрөөгүй. Гэбэшье совет-хитад хамтын «Эмчи Чжун-и» гэһэн шэнэ предприятиие нээлгын баяр ёнолол июниин 4-дэ болобо. Эндэ эмшэлэлгэ элүүржүүлгэдэ хабаатай олон тоото хүдэлмэрилэгшэд харюусалгата тушаалтад, журналистнуд, бэеэ аргалуулха дуратайшуул сугларһан байна. Буряад арадай фольклорно «Магтаал» ансамбль сугларагшадта ирагуу һайхан дуугаа бэлэглэжэ, совет болон хитад медицинын хүтэлбэрилэгшэдые сагаан эдэегээр хүндэлбэ. Удаань амаршалгануд зэдэлээ.

Совет болон хитад хүтэлбэрилэгшэдэй үүдэндэ татаатай шара утаһа таһа хайшаһанайнь һүүлээр сугларагшад бултадаа тус предприятиин байрлаһан байшанда орожо һонирхобо. Эндэ хэрэглэгдэхэ бүхы түхеэрэлгэнүүд хилын саанахи оронуудта, мүн Хитадта шэнэ, түрүү технологиин ёһоор бүтээгдэнхэй, һайн шанартай юм. Жэшээлхэдэ, бөөрын, һүлһэнэй шүлуу бэдэржэ олоод, бутаргажа, жэжэ болгоод, газааашань гаргадаг бүхы түхеэрэлгэнүүдэй бүридэл тусхай захиалаар бүтээгдэнэн байна. Тэрэ 425 мянган Швейцариин франк сэнтэй. Тоэд энэмнай олдошогүй хоморой прибор гээшэ. Үүдэ гэхэдэ, ямаршье операци хэнгүй, бөөрын шулуу гаргана бшүү. Үбшэн хүн операцида ороходоо, бүхыдөө 3—4 нара гээдэг байгаа һаа, эндэ аргалуулхадаа ороидоол 7—10 хоног гээхэ болоно. Иимэ эмшэлэлгын экономическа ашаг үрэ эгээл эндэһээ эхитэй. Нэгэдэхээр, үбшэнтэн ажалай саг багаар гээнэ; хөёрдохёор, бэеэ отолуулангүйгөөр аргалуулна. Эхин түрүүн иимэ аргаламжын түлбэри 550 түхэриг гэжэ тодорхойлогдоһон байгаа. Тоэд мүнөө бүхы юумэнэй үнэ сэнгэй дээшэлжэ байхада, мүн гаргашаяа харюулжа, ашаг үрэтэйгөөр ажаллахын тула түлбэри дээшэлүүлхээр хараалагдана. Энээнһээ гадна, эндэ зүү хадхажа эмшэлхэ, массаж хэхэ бусад мэргэжэлтэд ажаллаха юм.

Удаань Министрнүүдэй Соведэй байшангай заседаниин зал соо пресс-конференци болобо. Зүүн зүгэй эмшэлэлгын түбэй директор, совет-хитад хамтын «Эмчи-Чжун-и» предприятиин генеральна директор, медицинын эрдэмэй кандидат Б. Г. Бальжиров, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. Н. Манжуев, Буряадай ССР-эй элүүрые хамгаалгын министр В. В. Тармаев, тэрэнэй нэгэдэхи орлогшо К. Ж. Маланов, хамтын предприятиин правленийн түрүүлэгшэ, «Харбин-инторг» компаниин генеральна директорэй орлогшо Сун Чи Мин, Харбин хотын Хэйлунцзян провинциин заншалта хитад эмшэлэлгын клиникэ-институтай директор Юй Яоцай, хамтын предприятиин правленийн түрүүлэгшын орлогшо, Буряадай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гадаадын экономическа холбоонуудай таһагые даагша Н. М. Коноторов гэгшэд тэрээндэ хабаадажа, сугларагшадай асуудалнуудта харюусаба.

Хамтын предприятиие нээхэ тухай хэлсээн 1989 оной сентябриин 2-то баталагдаһан байгаа. Энэ хугасаа соо олон тоото бэрхэшээлнүүд гаталагдажа, хөёр талаһаа ехэ хүсэл оролдолго гаргагдаһан юм. Тиин 1990 оной октябриин 1-һээ хитад мэргэжэлтэд саг үргэлжэ манай нютагта байжа ажаллахаар ерээ һэн. Хэлсээнэй ёһоор, совет болон хитад 15—15 мэргэжэлтэд эндэ ажаллаха ёһотой. Мүнөө дээрээ Харбинһаа 9 хүн ерэнхэй. Хитад талаһаа—гадаадын хүдалдаа наймаанай «Харбин-инторг» компани; заншалта хитад эмшэлэлгын клиникэ-институт, совет талаһаа—Зүүн зүгэй эмшэлэлгын түб, Буряадай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гадаадын экономическа холбоонуудай таһаг тус предприятиие эмхидхэн байгуулаа юм. Хүн зониие эмшэлхэһээ гадуур, саашадаа эм дом бүйлуулдаг, препарадуудые бүтээдэг болохоор хараалагдана. Манай нютагта эм домдо хэрэглэгдэдэг ургамалнууд олон ха юм. Тэдэнике хэрэглэжэ, хитад аргаар эм бэлдэдэг болоо һаа, алишье талаараа ашатай байхань ойлгосотой. Мүн манай эмшэдые хитад мэргэжэлтэдтэй суг ажаллуулжа һургаха зорилго табигдана.

Туһаламжа болон дэмжэлгынь түлөө профессор Юй Яоцай республикын правительствада баярые хүргөөд, Харбин хото, өөрынгөө клиникэ-институт, мэргэжэлтэд тухай хөөрэхэ зуурса, үбшэниие уридшалан танидаг манай түхеэрэлгэ эгээн түрүү юм. Һүүлэй үедэ жэлдээ хари гүрэнүүдэй 100 мэргэжэлтэдые эмшэлэлгын хитад аргада һурганабди гээд тэмдэглэбэ. Хамтын предприятиие саашадаа үлам һалбаран хүгжэхэ гээд найдажа байһаа тэрэ мэдүүлбэ.

Бэлэдхэлэй үедэ эндэ 420 үбшэнтэниие хүлөэн абаһан байна. Харин үдэр бүри эмшэд 100 хүниие үзэхэ аргатай.

Зүүн зүгэй янза бүриин эмшэлэлгын манай нютагта хүгжэн дэлгэржэ байһанда бидэ баярланабди. Хүн зомнай бэеэ аргалуулжа, үбшэеэ зайсуулха аргатай болоно бшүү. Элүүр энхэ ябахаһаа ехэ жаргал байха аал?

Н. ШАГДАРОВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: хамтын предприятиин правленийн түрүүлэгшэ, «Харбин-инторг» компаниин генеральна директорэй орлогшо Сун Чи Мин нэлгын баяр ёнололой үедэ үгэ хэлэжэ байна; хитад түхеэрэлгын ашаар боерын шулуу яажа оложоб, бутаргахаб гэжэ харуулна; нэлгын баяр ёнололдо суглараг шад.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Буряадай радио агаарай долгиндо

САГ ҮРГЭЛЖЫН ДАМЖУУЛГАНУ

6.15— Гимнастика (воскресениндэ шэнэ комплексто сагта). 7.17. воскресениндэ 8.17—Дамжуулганууд прог Үдэр бүри—6.15, 6.44, 7.15, 19.34, 19.58, понедельниг ботодо 6 час 50 минутада, воскресениндэ 7 часта, 8 минутада сагай үлэриг тухай мэдээсэл.

6 час 55 минутада республикын газетнүүдэй ш (понедельник, воскресениһээ бэшэ үдэрнүүдэ).

ИЮНИИН 10-һаа 16 ХҮРЭТЭР

ПОНЕДЕЛЬНИК, 10

6.30—6.50 — «Түрэл газар дайдамнай». Зэдын районой Д. Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой 60 жилдэ зорюулагдаһан радиожурнал (бурладаар). 6.52 —7.02 — Долоон хоногой радио-дамжуулганууд шэнжэлэл. 7.30 — «Хүн ба автомобиль». 7.35—8.00 — Прибайкалиин районой Несторево тосхоной Н. С. Петровой гэр бүлын фермэ тухай дамжуулга. 12.15—13.00 — «Л. Линхо-воиной дурасхаалда зорюулагдана». 19.20 — Республикын һонинууд. (ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ). 19.45—19.58 — «Гуламтав». Джарунхашор тухай арадай уран зохёолшо Д. Эрдынеев хөөрэхэ (буряадаар).

ВТОРНИК, 11

6.30—6.55 — Республикын һонинууд (ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ). 7.30—8.00 — «Профсоюзай хэрэгүүд». Радиожурнал. 12.15 — 13.00 — Д. Дашибылсаэй зохёохы ажал ябуулга тухай хүгжэмтэ дамжуулга (буряадаар). 19.20 — —Республикын һонинууд (ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ). 19.45 — 19.58 — Үхибүүдтэ уран зохёолой дамжуулга. М. Батоинай буряад хэлэндэ оршуулһан А. Чеховэй «Морииной фамили» гэһэн рассказ.

СРЕДА, 12

6.30—6.55 — Республикын һонинууд (ород ба буряад хэлэнүүд дээрэ). 7.27 — «Экономическа реформын эрхэ байдалда». Дэлгүүрэй харилсаануудта шэлжэн оролгын хүшэр хүндэ замууд тухай Буряадай ССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо А. С. Ошоровой хөөрөөн. 7.40—8.00 — «Буряадай телевиденийн 30 жэл». «Сэнхир экраная кадрнуудай сеана» гэһэн хөөрөөн.

ЧЕТВЕРГ, 13

6.30—6.50 — Буряадай ССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментнуудэй оркестрэй концерт. 7.27—8.00 — «Үнэр баян Үшөөтэймни». Зэдын районой Д. Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ажалшадта зорюулагдаһан уран зохёолой-хүгжэмтэ дамжуулга. (Буряадаар). 12.15—13.00 — «Л. Линхоовоиной дурасхаалда зорюулагдана» гэһэн циклиг жэмтэ дамжуулга. 19.2 публикын һонинууд (ор буряад хэлэнүүд дээрэ) —19.58 — Буряадай МВД-гэй түймэр сөөг гай дамжуулга.

ПЯТНИЦА 14

6.30—6.55 — Рес һонинууд (ород ба бур лэнүүд дээрэ). 7.27 — публикын залуу нараа луушуулда, дамжуулга 8.00 — Мухар-Шибэр онно Советэй депутат, инспекциин начальник Баировтай хөөрэлдөө даар). 12.15—13.00 — шагнагдадаг захилнуу дэгдэһэн хүгжэмтэ га. 19.00 — С. Ангабаг лэгүүд (буряадаар). 19.58 — «Үсгэгдэдэг нөөдэр». Мэдээсэлэ грамма (ород ба бур лэнүүд дээрэ).

СУББОТО, 15

6.30—6.50 — Үглөөн церт. 9.15 — 9.58 — дэр, мүнөөдэр, үглөөд дээсэлэй программе (с буряад хэлэнүүд дэрэ —18.20 — «Гэлэн талб тохонууд». Үхибүүдтэ га (буряадаар). 18.25 — налист Н. Ильина ур хёолшо К. Карнышевта винци тухай хөөрэлдэн — «Горойн нэрэдэ гэһэн дамжуулга. 19.05 —«Баян талын аялга» даар).

ВОСКРЕСЕНИ

6.30—7.00 — Үглөөн церт. 8.25 — 9.00 — С на асуудалнуудай ба дэй редакцин Хорин до бэлдэһэн дамжуу — Улаан-Удэ хотын Л. воиной нэрэмжэтэ, х хүгжэмэй 1-дэхи һур бэлдэгдэһэн хүүгдэ лагдаһан дамжуулга. 10.00 — Россида Буд жанай дэлгэрһээр 250 ойдо. Хэлэ бэшэгэй кандидат Б. Д. Ба хөөрэлдөөн. (буряадаа —13.00 — Залуушуулаг сэлэй-хүгжэмтэ дамжу

Буряадай радио агаарай номерто

Городой нэрые хубилгаха талаар Ленинградта референдумэй үнгэргэдэхээ байһантай дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай секретариадай мэдүүлгэ, СССР-эй Президент М. С. Горбачевой Норвеги ошоод байһан тухай мэдээсэлнүүд—мүнөөдэрэй номерто.

Улаан-Удэдэ, Загарайда, Башүүртэ, Тарбагатайда майн 27—29-нэй үдэрнүүдтэ, РСФСР-эй Президентын һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ асуудалнууд табигдана. Россин социально-ин институтай онол арг бэлдэгдэһэн асуудалн рюунууд өбтаһан байн нуудай дүнгүүд мүнө солгодоно.

«Ажалай алдар раа»—газетын фо Чернышовой фо нимэ гаршаг.

Байгалай биржын конторонуудай ам тухай А. Куклинай биржые эрхилэгшэ С. Белоколодовой нууд, С. Бережнов той хэһэн хөөрэлдө

ПРАВДА Буряадтаа мүнөөдэрэй номерто

БУРЯАД ДУУНУУДАЙ СУГЛУУЛБАРИ

«Россин композиторнуудай дуунууд» гэһэн суглуулбариие «Советский композитор» гэһэн Москвагай хэблэл гурбадахияа бэлдэжэ гаргахань. «Буряадай композиторнууд» гэһэн нигтэ гаршаг доро энэ суглуулбари хэблэгдэбэ.

Эддэб үеын буряад композиторнуудай зохёоһон эрхим дуунууд энэ ном соо бүридхэгдэһэн байна. Һайхан аялгатай, арадай аман зохёолой дабташагүй шэнжэ шанартай эдэ найруулгануд олондо һайшаагдаха байна.

Б. Ямпиловай П. Хобраковой үгэ дээрэ бэшэгдэһэн «Россия», мүн Ж. Батуевай Ц. Галсановай үгэ дээрэ — «Мойһоо», В. Усовичой М. Шихановай үгэ дээрэ «Тэрэнги», тэрэшэлэн С. Манжигеевэй Н. Нимбуевай үгэ дээрэ зохёоһон «Түрэл хото тухай дуун». Ц. Ирдыкеевэй Б. Дугаровай үгэ дээрэ «Манай дуунай нютаг», бусад дуунууд шагнагшадай болон артистнарай анхаралда дурадхагдана. Фортепианын дэмжэлгэ доро гүйсэдхэгдэхэ найруулгануд эндэ үгтэнхэй.

«Буряадай композиторнууд» гэһэн суглуулбари 15 мянган хэһэгээр хэблэгдэхэнь.

Н. КОСЕНКОВА.

Москва.

Эмхидхэн байгуулагшад: Буряадай ССР-эй Верховно Совет, Буряадай ССР-эй Министрнүүдэй Совет, РСФСР-эй КП-гэй Буряадай республиканска комит

Редакторай орлогшо П. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес: 670000. Улаан-Удэ, Каландаришвилиин үйлсэ, 23. «Буряад үнэн» газетын редакци

Редакциин телефонууд: редакторай—2-50-96, приемный — 2-54-54, редакторай орлогшодой — 2-66-08, 2-62-62, хариусалгата секретариин — 2-30-52, секретариадай—2-66-76, таһагууд: политическэ—2-34-05 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, 2-67-81; социально-экономическа —2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-69-58; соёлой, эрдэмэй болон нургуулинуудай — 2-60-21 (даагшань), 2-57-63; олонхитын хүдэлмэрэйн ба мэдээсэлэй—2-54-93 (даагшань), 2-34-05, 2-67-81; оршуулгын — 2-60-91; коммерческэ — 2-69-58; корректорнуудай—2-33-61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй (выпускающинуудай)—2-35-95, манай корреспондентнууд: Баргажанда —91-1-44, Закаменскдэ—31-61, Агинскдэ —3-40-69. КПСС-эй рескомой хэблэлэй телефонууд: директор — 2-37-32, бухгалтери—2-33-77, факс—2-56-62.

Газетэ жилдээ 260 дахин гарана. Хэблэлэй 2 хүүдэһан хэмжээтэй. Газетын индекс 50901. Тираж 6600. Хэблэлдэ түрүүлдэһан саг: 21.00

Буряадай ССР-эй Госкомиздадай республиканска типографида газетэ бэлдэгдэв. Хэблэгдэв. Директорэйнь телефон 2-40-45.

Июниин киноафиша

ЭНЭДХЭГ ФИЛЬМУУД

Бэлиг түгэс залуу режиссер Андрей Эшпай олондо мэдээжэ болонхой. М. Горькийн нэрэмжэтэ киностудиа тэрэ «Униженные и оскорбленные» гэжэ нэрлэгдэһэн шэнэ фильм найруулан табяа.

Иимэ гаршаг ном, тодорхойлбол, ородой агуухэ уран зохёолшо Ф. М. Достоевскийн роман, тэрэнэй һайгаар экранда гаража, үргэн олон харагшадые, уншагшадые баярлуулхань гээшэ. Мэдээжэ романай удха дээрэ эндэ тогтохогүйбли, фильмыень лэ харана бэзэт даа.

Саашань хэлэхэдэ, июнь һарымнай репертуар соо хариин оронуудһаа абтаһан фильмүүд хэзээ хэзээнэйхиһээ олон байхань. Жэшээлхэдэ, ГДР-эй «Смерть пеликана» гэжэ картина. Пеликан гээшэ шубууи ха юм. Хараха янзада, зүһэгүйхэн эдэ шубууд дальбараагайнгаа түлөө үхэтэрөө тулалдадаг. Тус фильмын герой Херберт Бахман пеликан шубуундал тон адли зантай байшоо. Һамганһаа һалаха болоходонь, бишыхан хүбүүнэйнь хуби заяан шууяа шурхираанда эхи табина.

Чехословакийн «Горячая каша» гэжэ фильм соо залуушуулай асуудал табигдана. Тиигэбшье энэ картинын ашаар тэрэ ороной зогсолтодо орошоһон байдал тухай мэдэхэ аргатай болонобди гэхэ шухала. «Түмэр» хүгжэм доро үйлсын хулигаануд юушье хэжэрхихээр бэлэн байна. Хэнэйшье... Тоэд алдуугаа ойлгохо сэнэг тэдээндэ даншье һаа орой ерэнэ.

Энэ удаа Польшо «Короткий фильм об убийстве» гэжэ картина дурадхаа. Хүдөө нютагһаа эршава ерэһэн 20 наһатай цек хүбүүнэй яагаад алуурдан болошоһон тухай эндэһээ мэдэхэт.

Тус фильмые найруулан табиһан режиссер Кшиштоф Кесьлевский тухай хөёр үгэ хэлэлтэй. Нэгэдэхээр, тэрэ «Кинолюбитель» гэжэ фильмээрээ совет харагшадта һайн танил гээшэ. Москвада 1979 ондо үнгэрһэн уласхоорондын кинофестивальда тэрэ фильм гол шандань хүртэһэн байна. Хөёрдохёор, К. Кесьлевский геройнгоо психологи шэнжэлэн харуулхадаа, аргагүй бэрхэ мастер гэжэ тоологдодог болонхой.

Июнь һара соо Индиин дүрбэн фильмтэй танилсахат. Тэдэнэй дундаһаа «Комландос» гэжэ лентыень харагшад ехэтэ һонирхохо байха. Тэрээн соо инаг дуран ехэ һууриг эзэлнэ. Инаг дуранай төмэгүй энэдхэг ханно байдагүй гэхээр ха юм.

Хэлэ амагүй, дулин хүбүүхэнэй хуби заяан тухай «Маленький свидетель» гэжэ мелодрама хөөрэнэ. Энэ картина соо бүхы юумэн эзэгэсүүлэн харуулагданхай. Үгытэй—ядуу, энеэдэн—нёлбоһон, баяр—гашуудал, зоболон—жаргал гэхэ мэтэшэлэн хуу бии. Индиин киногой түгэсхэлынь олонхи ушарта һайн байдаг ааб, сэдьхэлдэ хүнгэн гээшэ ха.

Киноафишануудые тараадаг рикшэ Хиралал гэдэг хорогүй, абари зангаараа ехэ зохидхон, омог хүхюун зантай. Хиралал һанаа амархан ажалаа хэжэ ябадаг аад, киноактрисада гэнтэ дурлажа, зоболонгоо оложо зүдэрбэ. Индиин киноактернууд Насируддин Шах хүнэй дура абаһаар буляама һайхан Санджана Капур хөёр гол геройнуудай рольнуудые гүйсэдхэнэ.

Шэг шарайгаараа илгашагүй адли аад, абари зангаараа гол үйан хөёртол тад ондоонууд эхир хубүүд тухай «Такие разные братья» гэжэ комеди хоорэнэ. Аха дүү хөёр жаахандаа үйлын хараалаар таһарһан байгаа. Олон жилэй үнгэрһэн хойно бэе бэе тухайгаа мэдэхэ болоходоо, нэгэниинь автомастерскойн эзэн, айхабтар бэрхэ хүн, нүгөөдэнь—харахадашье муухай, циркын клоун байна.

В. ПАВЛОВА,
киновидео-нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Герой Хиралал» гэжэ энэдхэг фильмын гол геройнууд Насируддин Шах Санджана Капур хөёр.

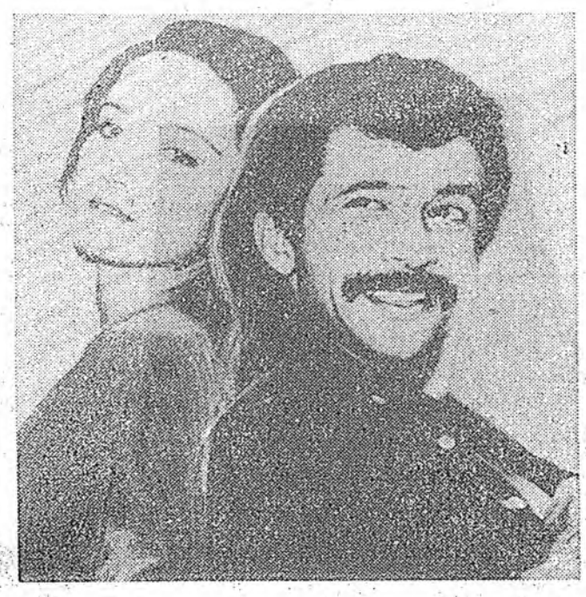

Ханхинама жабар нуур дээгүүр хүйтэн амитай болгоно. Нянюу үбгэн мориёо намарһаа һорижо, ямаршье хүйтэндэ, гүйдэл соогоо ямаршье зай дабажа гараа һаа, үйан хүлһэ гарахыень болоулдаг бэлэй. Тиихэдэ, таби гаран онуудаар, аймагай колхозуудта машина элбэг бэшэ һэн гүб даа. Энэ колхоздо ороидоо нэгэ машина бии һэн. Тоэд Нянюу үбгэн, машина ехээр хэрэгсээдэгүй һэн.

НЯАНЮУ ХЭЭР

(Болоһон ушар)

Нэгэтэ Гүндэ ерэжэ хэрэгээ бүтээгээд, нөөргөө бусахаяа зорижо, шаргалха гэжэ, бэеынь сэн-бүн аршаад, туруунайнь дорохиие туюубшаар сохижо байхадань, нютагай машинын жолоошон ерээд: «Нянюу-баабай ехэ жабартай, хүйтэн байна, һалхитайшье. Мориёо орхёод, маанадтай һуугаад ябашагты. Хожом жабартай үдэрнүүдэй үнгэрхэдэ, мориёо абаашака бээзт. Би үдэр бүхэндэ колхозой хэрэгээр ерэнэб»,— гэбэ.

— Һайн бэлэйш. Ябаһан харгыгаараа яба даа. Бишни аалихан хүрэнэ бээзб. Үбгэн минии төөрихэ болоо һаамни, энэ хээр моримни газараа мэдэхэ...

Нянюу үбгэн сэхэ харгы мэдэхэ һэн тула мульһэн дээгүүр нютагаа бусаа һэн. Мориёо мулталаад, гэртээ ороожо сайлаад, тамхилжа байтарнь машина хүнхинэжэ, хүршэ хубүүниинь Нянюу үбгэниие обёоронгүй: «Ешиин эжы, Нянюу баабай халуун сай байлгаха гэжэ захяа һэн»,— гэбэ ха.

— Юугээ хэлэнэш? Энэшни ерээд, амаржа байнал! —гээд хүгшэн харюусаа бэлэй.

Машиныи жолоошон хубүүнэй хараханда, Нянюу үбгэн худалаар унтааша болоод хэбтээ һэн.

Зүб лэ хэлсэдэг байна даа... Нянюу хээр гэшэмнай яалашье хүлэг байна даа гэхэһээ бэшэ үгэ оложо ядан байгаа һэн.

Э. БУДАЕВ.

Һур харбалга

ЮУН ГЭЖЭ ОЙЛГОХОБ?

Россин Федерациин профсоюзуудай спортын бүлгэмэй һур харбагшадай дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Ехэ нааданда Россин областьнуд, хизаарнууд ба автономито республикануудай 9 команда хабаадаһан юм.

Мурысоонэй түрүүшын хөёр үдэр М-1 упражненеэр саагалса мэргэлгэн байгаа. Бэ сагад 70, 60, 50, 30, хубүүд 90, 70, 50, 30 метрэй зайнуудта мэргэнээ туршалсаба. Мурысоондэ 36 басагад, 40 хүбүүд хабаадаа.

Басагадай дундаһаа Братскһаа ерэһэн командын гэшүүд СССР-эй спортын мастер Екатерина Маликова хүбүүд соо-һоо мастерта кандидат Олег Чернявский хөёр түрүүшын үдэрһөө шалгарһан байгаа. Хөёр үдэрэй дүн согсолходо, Маликова 1246 очко абажа, түрүү һуурида гараһан байна. Хөёрдохи һуури эзэлһэн Долгорма Дабаева 1203 очко абажа, СССР-эй спортын мастерай нормативе дүүргэжэ, командынгаа гэшүүдые баясуулаа. Хүбүүд соо-һоо Олег Чернявский, Юрий Агупов, Рыбинскһээ ерэһэн Алексей Фокин гэгшэд түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн байна.

Гурбадахи үдэр басагад, хүбүүд командаараа мүрысөө. Эндэ Эрхүүгэй областийн суглуулагдамал командын гэшүүд Екатерина Маликова, мастерта кандидадууд Наталья Пантелеева, Лилия Бацкова гэгшэд дүн хамта 857 очко абажа, чемпионой нэрэ эзэргэдэ хүртэбэ. Шэтын областийн, Яхадай-Саха ССР-эй командакууд удаадахи хөёр һуурида гараһан байха юм. Хүбүүдэй дундаһаа Шэтын областийн түлөөлэгшэд, спортын мастерта кандидадууд Виталий Гомбоев, Сергей Петров, Алексей Субботин гэгшэд дүн хамта 806 очко абаад, түрүүлжэ шадаа. Эрхүүгэй, Ярославска областьнуудай командануд хөёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлбэ. Басагад, хүбүүдэй дунда үнгэргэдэһэн мурысөөнэй дүн согсолходо, Эрхүүгэй, Шэтын, Ярославска областьнуудай командануд түрүүшын гурбан һуурида гараа.

Хубиин түрүү һуури эзэлхын түлөө мурысөөндэ 24 спортсмен хабаадаба. Басагадай дундаһаа Шэтын областийн командын гэшүүн Долгорма Дабаева шалгержа, чемпионой нэрэ эзэргэдэ хүртэбэ. Тэрэ гурбан зайда харбахадаа, 301 очко абажа аажаба. Красноярскын Светлана Снегирева, Шэтын Дарима Самаева гэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлбэ. Хүбүүд соо-һоо Братскын Роман Бобылев, Шэтын

Сонсир адрес

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.30—«Үглөө». 10.05 —Баримтата фильм. 10.55—«К кому залетел певчий кенар»— уран һайханай фильм. 12.30— Мультфильм. 13.00—Шэнэ һонинной албан. 13.15—Комуудтай танилсалга. 14.50 — Баримтата фильм. 15.00—Джаз наадыншад. 16.00 — Таанадта, ветерануд. 17.15—Концерт. 17.30—«Мал, да удаа» — уран һайханай фильм. 19.00—Уран шүлэгэй долгин дээрэ. 19.05—М. Мусоргский. 19.30—Шэнэ һонинной албан. 19.45—Түрэгэй эстрадын театрта Я. Поплавскаягай, А. Тихановичой концерт. 20.50 —Баримтата фильм. 21.00 — РСФСР-эй Президентдэ кандидадуудтай танилсуулнабди. 22.00—Время. 22.45 — «БИД» дурадхана. 01.45—Уласхоорондын һонинууд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—«Тени старого замка»—үхибүүдтэ фильм. 5-дахи серн. 10.00—Мультфильм. 10.20 — Таанадта, ветерануд. 11.05—Баримтата фильм. 11.35 —«Живая планета»—12 серитэй баримтата фильм. 1-дэхи сери. (Великобритани). 12.30 — Телефильм. 12.40—«К-2» танилсуулна. 13.40—Поэзиин театр. Алла Демидова. Буряадай телевиденн. 17.30—М 18.00—«Буряад ор канал. 20.00—Бур һонинууд. Москва. дээсэлүүд. 21.15 — нойрсоты, багашуу Наркоманитай тэмсэл тухай. 21.5 нууд, мэдээсэлнүүд Время. 22.45—Бурл хэ спорт. 23.00—Р дентын һунгалтые 00.10—«Мэдээсэлнүү США-гай хүгжэмтэ 01.25—Театр тухай